

Parlamentarna slavnost za 27. april

Za desetletnico proglasitve neodvisne Avstrije je bila zadnja sredo v dunajskem parlamentu slavnostna seja, na kateri sta govorila o pomembnem dnevu zvezni prezident dr. Körner in zvezni kancler ing. Raab. Po pozdravnih besedah predsednika parlamenta dr. Hurdese, ki je poudaril, da je Avstrija v zadnjih desetih letih dokazala svojo zrelost za demokracijo in zato lahko pogreša varstvo, je spregovoril zvezni prezident dr. Körner. V svojem govoru, ki so ga navzoči predstavniki avstrijskega ljudstva pogosto prekinili z dolgotrajnim odobravanjem, je pokazal na velika prizadevanja Avstrijcev za obnovo svoje domovine ter potem, ko je naglasil pomen moskovskih razgovorov, med drugim poudaril:

Avstrija hoče v miru in svobodi sama živeti v hiši, ki si jo je z lastnimi silami spet zgradila, sama hoče delati v svoji delavnici brez vsiljenih podnajemnikov in sama hoče obdelovati svoj lastni vrt, brez da bi morala v njem trpeti tuje topove. Poleg tega pa kot miroljubna dežela upa, da bo prodrlo splošno spoznanje, da vojna ni več sredstvo politike, marveč je postala orodje za samomor človeštva. Zato naj bo geslo današnjega dne: Avstrijci, ostanite odločni v volji za obnovo, dovršite, kar ste tako srečno pričeli! Predvsem pa ostanite enotni v skupnem ustvarjanju, v omami bližajoče se svobode ne pozabite, da je ta svoboda le plod vaše trdne enotnosti in da jo je v viharju časa le s skupnino močmi mogoče obvarovati. Naj živi avstrijsko ljudstvo, naj živi republika Avstrija!

Zvezni kancler ing. Raab je najprej spomnil na dogodke pred desetimi leti, ko je spet zaživela neodvisna republika Avstrija, ter nakazal delo avstrijskega ljudstva in njegovih predstavnikov v zadnjem desetletju. Ko je govoril o prizadevanjih za sklenitev državne pogodbe, je posebno obširno orisal potek moskovskih razgovorov, ki da so potekali v odkritosrčnem vzdušju med dvema enakopravnima partneriema. Podrobno je navedel uspehe, ki jih je avstrijska delegacija dosegla na gospodarskem področju, prav tako pa je poudaril tudi pomen soglasja v državno-političnih vprašanjih, v katerih zavzema prvo mesto proglasitev Avstrije za nevtralnno deželo, katero naj bi tudi štiri velesile s posebno izjavo priznale in zagotovile nedotakljivost avstrijskega ozemlja. Povabil je štiri velesile, da bi državno pogodbo podpisali na Dunaju, in izrekel upanje, da bi največji kulturni dogodek tega leta — otvoritev dunajske Državne opere — lahko že slavili v svobodni in neodvisni Avstriji. Svoj govor

je zaključil z zagotovilo, da bo Avstrija izpolnjevala prostovoljno prevzete naloge v duhu pravega človečanstva in resnične miroljubnosti.

Preden je bila slavnost zaključena z državno himno, je predsednik parlamen-

ta dr. Hurdese še enkrat v smislu obeh govorov poudaril: Učili smo se iz preteklosti in hočemo tudi v bodoče složno sodelovati v korist avstrijskega ljudstva in pred desetimi leti obnovljene republike Avstrije.

Prihodnji teden začetek pogajanj o državni pogodbi

Zapadne velesile so pozitivno odgovorile na sovjetski predlog za sklicanje konference, na kateri bi pripravili in podpisali avstrijsko državno pogodbo. Predlagale so, naj bi se prvotno sestali poslanci štirih velesil na Dunaju, ki bi izvedli zadnje priprave za poznejšo konferenco zunanjih ministrov, in sicer naj bi se pričeli razgovori v ponedeljek, dne 2. maja.

Sovjetska vlada se v zadnji noti strinja z zapadnim predlogom, čeprav meni, da sestanek poslaničkov sploh ne bi bil več potreben. V noti je izraženo mnenje sovjetske vlade, da bo naloga sestanka poslaničkov le v tem, da za bližnjo bodočnost pripravi konferenco zunanjih ministrov štirih velesil, ki bodo ob udeležbi avstrijskih zastopnikov razgovarjali in končno tudi podpisali državno pogodbo.

Odmevi na pripravljenost sovjetske vlade za sestanek poslaničkov se ujemajo v tem, da so izglede za sklenitev avstrijske državne pogodbe trenutno zelo ugodni. V diplomatskih krogih zlasti v Londonu prevladuje optimistično mnenje, da bo morda že sredi maja mogoče sklicati konferenco zunanjih ministrov, ki da se bodo sestali le še toliko, da podpišejo pogodbo. Nasprotno pa računajo na Dunaju z verjetnostjo, da bo trajal sestanek poslaničkov kake tri tedne, ker pričakujejo, da se bodo posebno v zvezi z gospodarskimi vprašanji pojavili vedno spet še novi momenti, katere bo treba rešiti pred podpisom pogodbe.

Hkrati z ugotavljanjem dobrih izgle-

dov pa se posebno v Washingtonu čuti tudi nekakšna nesigurnost in se sprašuje, kaj bi mogli biti vzroki za nepričakovano hitri odgovor odnosno pristanek sovjetske vlade, katera da predlaga pravcato tekmo za podpis državne pogodbe.

Ko se je avstrijska vladna delegacija vrnila iz Moskve, jo je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo. Na sliki vidimo množico Dunajčanov, ki so napolnili vse ceste, po katerih so se vladni zastopniki peljali k zveznemu prezidentu, da mu poročajo o uspehih moskovskih razgovorov. (AND)

Tudi okoli Formoze se začenja jasni

Na azijsko-afriški konferenci v Bandungu je kitajski ministrski predsednik in zunanji minister Ču En Laj govoril tudi o vprašanju Formoze ter o odnosih z Ameriko. Pri tem je poudaril, da goji kitajsko ljudstvo prijateljska čustva do ameriškega ljudstva in da ne želi vojne z Ameriko. Izjavil je, da je kitajska vlada pripravljena začeti pogajanja z ameriško vlado o zmanjšanju napetosti na Daljnem vzhodu, zlasti pa na področju Formoze. Njegove izjave so vzbudile v svetu

mного zanimanja in jim pripisujejo važen pomen tudi v Ameriki, čeprav le-tam poudarjajo, da mora Kitajska iskrenost svojih ponudb najprej dokazati z drugimi ukrepi, med katerimi naštevajo tudi izpustitev ameriških letalcev, ki jih imajo že več mesecev internirane na Kitajskem. Ameriški zunanji minister Dulles meni, da gre tokrat za več kot za navadno propagandno geslo in da je ameriška vlada pripravljena, podrobneje proučiti kitajske predloge.

V Londonu označujejo Ču En Lajev predlog za razgovore o formoškem vprašanju kot najbolj vzpodbujajoč dosedanj znak o želji pekinške vlade, da mirno reši spor in da je kitajska vlada s tem prvič izrekla pripravljenost za razgovore z Ameriko. Predstavniki britanskega zunanjega ministrstva je izjavil, da Anglijo zanima vsaka ideja, ki bi lahko tvorila podlago za rešitev.

Prav tako je izjava kitajskega predsednika vzbudila zanimanje in odobravanje med ostalimi člani bandungske konference, ki pravijo, da je bil Ču En Lajev predlog »izvrstna ideja«, s katero je bil storjen velik korak za rešitev krize, če bi mogli priti do neposrednih stikov, zaradi česar v teh krogih izražajo upanje, da bo ameriška vlada sprejela kitajsko vabilo.

Iz dobro obveščenih krogov je slišati, da se angleška vlada bavi z mislijo, posredovati med Kitajsko in Ameriko ter tako prispevati k temu, da bi dejansko prišlo do kitajsko-ameriških razgovorov.

Ob desetletnici zmage nad nacizmom

27. april 1945 je v resnici dan, ki ga avstrijsko ljudstvo lahko smatra kot dan zmage nad nacifašizmom. To je dan, ko so avstrijske odporiške sile s pomočjo zaveznikov prevzele oblast v prestolnici in svetu sporočile: demokratična republika Avstrija je obnovljena in se ima urediti v duhu ustave iz leta 1920. Leta 1938 avstrijskemu ljudstvu vsiljena priključitev je brezpredmetna in neveljavna!

Ta dan je bila kronana antifašistična borba avstrijskih demokratičnih sil, ki ni šla le za uveljavljanje formalnih demokratičnih svoboščin, temveč je imela hkrati globljo socialno vsebino s perspektivo nove pravičnejše ureditve družbenega življenja, kakor vsa odporiška gibanja ostalih narodov. V tem duhu so nastali prvi zakoni proti nacizmu: prepovedni zakon, zakon o vojnih zločincih itd., v tem duhu je bila tudi borba za volitve 25. novembra 1945. Hkrati s politično obnovo pa je šla s pomočjo Marshallove pomoči tudi gospodarska obnova kljub težkim bremenom, ki so bila povezana z zasedbo štirih.

Če torej danes ob desetletnici po moskovskem obisku avstrijsko ljudstvo z upanjem gleda v bodočnost in pričakuje skorajšnjo popolno osvoboditev, lahko s ponosom kaže na te svoje uspehe in omenja žrtve, ki jih je tudi v tem desetletju doprineslo za učvrstitev demokracije in dosego popolne neodvisnosti.

Koroški Slovenci se kot avstrijski državljani prav tako veselimo ob desetletnici zmage nad nacifašizmom in to tem bolj, ker smo njegovo nasilje še prav posebno močno občutili. Hkrati pa prav tako lahko s ponosom poudarjamo tudi naš veliki doprinos za stvar miru in zmag demokratične — ne le v času protifašistične borbe, temveč tudi v teh desetih letih povojne dobe. Saj se je naš odpor pričel že 27. aprila 1941, ko je bila ustanovljena Osvobodilna fronta slovenskega naroda in smo ga vodili v sklopu odporiškega gibanja vseh od fašizma teptanih narodov naprej vse do zmage 27. aprila 1945, ko je zajel odpor tudi široke avstrijske množice. Stotine grobov širom naše zemlje so neizbrisne priče tega našega doprinosu. In nič manjši ni bil naš doprinos in nič manjše niso bile naše žrtve po letu 1945. Kdor pozna žalostno dediščino, ki smo jo prejeli od nacizma, ve za napore in žrtve, ki jih je moralo naše ljudstvo doprinesiti za obnovo vsega narodnega življenja. Če pomislimo le na izropane domove naših izseljencev, na opustošene prosvetne dvorane, na zažgane knjižnice, na razpuščene in razlašene hranilnice in posojilnice, na iz šole in javnega življenja pregnano govorico ter končno na brezštevilne življenjske žrtve nacističnega nasilja in smo dodatno k temu nosili tudi še ista bremena kakor vsi ostali državljani, potem naš doprinos pri obnovi nikakor ne zaostaja za doprinosom ostalega avstrijskega ljudstva. Pri vsem tem pa ne smemo prezreti tudi našega idealnega doprinosu in naših žrtv v borbi proti še vedno živemu šovinizmu za pomiritev v deželi, za bratstvo med narodi, za enotnost vseh delovnih ljudi in s tem za demokratizacijo javnega življenja sploh!

In vendar bilanca uspehov tega prizadevanja na žalost ni povoljna. Premnogi nedemokratični pojavi jo zasenčujejo. Ali ni popolnoma v nasprotju s proslavo desetletnice zmage nad nacifašizmom dejstvo, da do danes še niso izsledeni in kaznovani nacistični atentatorji na spomenik v čast padlim za svobodo v borbi

Letošnji prvi maj bo odprl novo obdobje

Letošnji 1. maj — praznik delovnih ljudi vseh dežel — sovpada v čas, ko mnogi narodi s svečanimi proslavami obhajajo 10. obletnico zmage nad oboroženim fašizmom. Pri nas v Avstriji pa se bo praznovanje letošnjega 1. maja spojilo z nadami, da bo po sedmih letih nacistične strahovlade in po desetih letih zavezniške zasedbe končno le spet vzpostavljena svobodna in neodvisna republika brez tuje varstva in jerobstva.

Iz tega gledišča je avstrijska socialistična stranka naslovila na avstrijsko prebivalstvo prvomajski proglas, v katerem podčrtava posebni pomen letošnjega 1. maja. Med drugim je v proglasu poudarjeno, da so bili delovni ljudje vedno prvoborci za svobodo in nosilci demokracije v Avstriji. Kot dejanski branilci in nositelji države bodo 1. maja obnovili svojo zavzetost za demokratično repu-

bliko, za njen socialni razvoj in njeno bodočnost v popolni svobodi.

Med novimi nalogami, ki čakajo Avstrijo, če pride do podpisa državne pogodbe, navaja socialistični proglas potrebo vključitve države v organizacije miroljubnega sodelovanja med narodi ter podčrtava, da bo morala svobodna Avstrija braniti svojo enotnost in svojo svobodo. S tem pa bo dosegla tudi za svoje delovne ljudi svobodo, da bodo na temelju demokracije in v njeno obrambo s podvojenimi močmi nadaljevali borbo za svoje pravice in za socialni napredek. Če se bo uresničilo upanje na državno svobodo Avstrije — je rečeno na koncu proglasa — bo letošnji 1. maj zaključil zgodovinsko obdobje in bo odprl novo: Pot svobodne demokratične Avstrije naprej k državi blaginje, k socialni Avstriji.

proti fašizmu v St. Rupertu pri Velikovicu; da del tiska in tudi oficijelni predstavniki vladne stranke nebrzdano napadajo dvojezično šolsko odredbo; da šovinistične sile blatijo naše borbe in zastrupljajo dobro razvijajoče se prijateljske odnose med obema narodoma v deželi; da socialno ministrstvo noče priznati pravice našim žrtvam fašizma...

Vse kaže, da hkrati ko vse avstrijsko ljudstvo upravičeno željno pričakuje čas popolnoma neokrnjenih svoboščin in pravic, temne sile v deželi delajo na tem, da bi prav z nastopom tega časa koroškimi Slovencem malenkostne pravice v še hujši meri okrnile; hkrati ko poudarjajo zase potrebo nezavisnosti, te sile hočejo naše ljudstvo spraviti v še večjo zavisnost; hkrati ko prikazujejo primer Švice kot ideal bodoče usmeritve, te sile pozabljajo na švicarsko vzorno rešitev narodnostnega vprašanja; hkrati ko dolžijo zasedbene sile, da zavlačujejo državno pogodbo, zavlačujejo izvajanje že davno sporazumno sklenjenega člena 7 osnutka te pogodbe, ki vsebuje vsaj delne obveznosti glede manjšinske zaščite...

Koroški Slovenci vemo, da so to le maloštevilne sile od včeraj in da jim demokratske množice ne slede. Kljub temu pa smatramo za potrebno, da prav ob desetletnici zmage nad nacizmom, v času, ko vsi resnični avstrijski državljani pričakujemo popolno svobodo, opozorimo demokratsko javnost na te nedemokratske pojave, ki ob nebudnosti lahko spet dovedejo do podobne katastrofe, kakor smo jo doživeli z nastopom nacizma. Treba je, da se prav ob desetletnici zmage ponovno zavemo važnosti strnjnosti vseh demokratskih sil — ne glede na jezik — v borbi za ohranitev in učvrstitev demokracije. Le v obrambi te bo Avstrija resnično svobodna!

Avstrijsko-italijanski razgovori

V okviru medparlamentarne unije so se zastopniki avstrijskega in italijanskega parlamenta sestali v Neaplju, kjer so se razgovarjali o kulturnem sporazumu med obema državama, nadalje o avstrijskih pravicah v tržaškem pristanišču ter končno o vprašanju avtonomije na Južnem Tirolskem. Avstrijski zastopniki so pri teh razgovorih polagali največjo pažnjo na priznanje akademskih naslovov, ki si jih Južni Tirolci pridobijo na avstrijskih univerzah. Prav tako je bila z avstrijske strani poudarjena želja po čim bolj ugodnih pogojih za avstrijsko prekomorsko trgovino preko Trsta. Pri pogovori o vprašanju Južne Tirolske so avstrijski parlamentarci izjavili, da uživa to vprašanje v Avstriji izredno veliko zanimanje, da pa na drugi strani praksa italijanskih upravnih oblasti na tem ozemlju žal ni vedno v soglasju s sporazumom, ki sta ga o ureditvi tega ozemlja sklenila odnosno podpisala bivši zunanji minister dr. Gruber in bivši ministrski predsednik De Gasperi.

Razen pritožb v zvezi s pomanjkljivim izpolnjevanjem obveznosti, ki jih je prevzela Italija glede narodnostnih pravic Južnih Tirolcev, je za naše razmere zanimiva tudi želja avstrijskih parlamentarcev, da bi Italija priznala študij Južnih Tirolcev na avstrijskih univerzah. Slično potrebo čutimo tudi Slovenci na Koroškem glede naše mladine, ki je zaradi bližine, iz jezikovnih ali narodnostnih nagibov ali socialnih razlogov obiskovala in absolvirala šole v Sloveniji, ki jih še obiskuje in ki bi si tudi v bodoče morda želela pridobivati izobrazbo na visokih šolah in drugih učnih ustanovah Slovenije.

Večina te mladine se mora v okviru obstoječih avstrijskih predpisov podvreči po končanem šolanju v Jugoslaviji ponovnim izpitom, če hoče doseči priznanje študija, ki ga absolvirava v sosedni državi. Mar ne bi bile želje, ki so jih izrazili avstrijski parlamentarci obeh vladnih strank glede študija Južnih Tirolcev v Avstriji, mnogo bolj utemeljene, če bi naša država uvedla tako ureditev tudi za svoje državljane slovenske narodnosti na Koroškem. Razen tega, da bi to koristilo našemu ljudstvu, bi se s tem hkrati poglobili kulturni odnosi med našo državo in sosedno Slovenijo in Jugoslavijo.

Trst in Avstrija iz gledišča italijanske zunanje politike

V govoru o smernicah in razvoju italijanske zunanje politike je italijanski zunanji minister Martino omenil tudi rešitev tržaškega vprašanja. Dejal je, da je Italija želela rešiti to vprašanje ne le, da bi se Trst vrnil v veliko italijansko družino, marveč tudi zato, da bi odnosi med italijanskim ljudstvom in bližnjim jugoslovanskim ljudstvom prišli v obdobje lojalnega in plodnega sodelovanja. Minister je poudaril željo Italije, da bi se to sodelovanje razvilo.

V zvezi z ugodnim razvojem avstrijskega vprašanja je italijanski zunanji minister dejal, da je Italija tem bolj zadovoljna, ker lahko ugotovi, da je njena dobra volja pri reševanju tržaškega vprašanja omogočila nov srečnejši razvoj avstrijskega vprašanja. Ob povezovanju obeh vprašanj je Martino opomnil na to, da je sovjetska vlada postavljala rešitev tržaškega vprašanja kot pogoj za sklenitev državne pogodbe z Avstrijo.

SZ bo izpustila 613 avstrijskih vojnih ujetnikov

Na podlagi poslanice zveznega prezidenta Körnerja, ki jo je predal zvezni kancler Raab med bivanjem avstrijske vladne delegacije v Moskvi predsedniku prezidija maršalu Vorosilovu, je Vrhovni sovjet sklenil, da bo Sovjetska zveza izpustila 613 Avstrijcev, ki se nahajajo v vojnem ujetništvu v Sovjetski zvezi. Nadaljnjih 74 Avstrijcev, ki jih sovjetske oblasti ne morejo izpustiti zaradi zločinov, ki so jih izvrševali na ozemlju Sovjetske zveze, bo SZ izročila Avstriji kot vojne zločince. 39 Avstrijcev, ki so bili šele pred nedavnim obsojeni zaradi vojnega zločina, bo še nadalje prestajalo kazen v SZ in bodo predani avstrijskim oblastem šele po odhodu sovjetskih zasedbenih sil iz Avstrije.

Razširitev jugoslovanske vlade

Jugoslovanska zvezna skupščina je povečala število članov zveznega izvršnega sveta od 29 na 32. Za nove člane so bili izvoljeni Milentije Popović, Peko Dapčević in Velimir Stojnić. Povečanje števila članov zveznega izvršnega sveta je bilo sklenjeno predvsem zaradi potrebe proučevanja izgradnje družbenega sistema zlasti na komunalnem in gospodarskem področju.

Zvezni izvršni svet je imenoval dose-

danega jugoslovanskega veleposlanika v Parizu Srdjana Prico za državnega podtajnika v državnem tajništvu za zunanje zadeve.

Ko je postal Anthony Eden britanski premier, je imenoval Harolda MacMillana za novega zunanjega ministra. (AND/INP)

Zloraba alkohola pereče vprašanje

V sredo minulega tedna so v ministertvu za socialno oskrbo sestavili sosvet za alkoholno vprašanje. Minister za socialno oskrbo Maisel je v svojem referatu naglasil, da so razveseljivi uspehi obnove Avstrije prinesli s seboj tudi manj razveseljive pojave, med katerimi je predvsem naraščajoča zloraba alkohola. Posledica zlorabe alkohola je najbolj vidna na škodi ljudskega zdravja in je postala tako razsežna, da so učinkoviti ukrepi za omejevanje škodljivih vzrokov neizogibni.

Sosvet za alkoholno vprašanje ima nalogo, da izdela tozadevne praktične predloge. Ljudski zdravstveni urad bo vse podvzel, da se omeji zlo alkoholizma.

Za predsednika centralnega odbora za borbo proti alkoholizmu je bil izvoljen dvorni svetnik dr. Neubauer, za njegovega namestnika pa profesor dr. Hoff. V sosvetu sta tudi zastopnika ministrstev za socialno oskrbo in za prosveto, nadalje zastopniki zveznih dežel, Glavne zveze socialnih zavarovancev, Zveze sindikatov, zastopnik Delovne skupnosti za ljudsko

zdravje in zastopniki na tem vprašanju zainteresiranih zbornic.

Z alkoholnim vprašanjem se je bavila minulo soboto tudi Avstrijska abstinent-ska zveza delavcev. Glavni referat je imela zastopnica socialističnega strankinega vodstva Gabriele Proft, ki je obravnavala stališče žene k temu vprašanju. Po pregledu zgodovine o borbi proti alkoholizmu zlu je spomnila na primer, da je bivši francoski predsednik Mendes-France odredil, da vojaki prejema obilgato vsak dan svojo količino mleka. Življenje družine bi bilo srečnejše in veselejšo, je dejala, če bi bil iz nje pregnan alkohol. Pri tem vzgojnem delu je lahko žena in mati najboljša pomočnica.

Zvezni predsednik socialistične mladine Nittel je govoril o vprašanju »mladina in alkohol«. Dejal je, da so grehote družbe družbeni strupi, ki ovirajo vsak socialni in kulturni podvig delovnih ljudi, posebno mladine. Socialistična mladina je v prvih vrstah brezkompromisnih nasprotnikov alkoholizma.

PO ŠIRNEM SVETU

Beograd. — Turški ministrski predsednik in zunanji minister Menderes bo prispel 4. maja na uradni obisk v Jugoslavijo. Spremljala ga bosta podpredsednik turške vlade Zorlu in generalni tajnik ministrstva za zunanje zadeve Bürgü. Obisk je v zvezi s povabilom predsednika Jugoslavije Tita ob njegovem bivanju v Turčiji.

New Delhi. — Indijski ministrski predsednik Nehru se bo na povratku iz Moskve, kjer se bo mudil na obisku v začetku junija, ustavil tudi v Pragi in verjetno še v Varšavi, na Dunaju in v Beogradu.

Peking. — Proslavi 1. maja v Pekingu bo prisostvovala tudi jugoslovanska sindikalna delegacija pod vodstvom predsednika Zveze sindikatov Srbije Stamenkovića. Delegacija se je na poti na Kitajsko ustavila za en dan v Moskvi.

Pariz. — S sklicevanjem na nevarnost spopadov s policijo je francoski notranji minister prepovedal prvomajsko povorko, ki jo je nameravala izvesti skozi Pariz komunistična sindikalna zveza CGT. Francoska vlada že lani ni dopustila prvomajske povorke, ker je bilo 1. maja leta 1953 v spopadih s policijo ubitih sedem ljudi.

Moskva. — Petinosemdesetletnico Leninovega rojstva so v Sovjetski zvezi svečano proslavili. Glavni proslavi v moskovskem Velikem gledališču so prisostvovali vsi vidnejši predstavniki sovjetske vlade.

London. — Vrhovno vodstvo angleške konservativne stranke je izvolilo ministrskega predsednika Edena za predsednika stranke. Pred Edenom je bil Churchill skozi 15 let predsednik konservativne stranke.

München. — Za 10. obletnico osvoboditve jetnikov v koncentracijskem taborišču Dachau so priredili minule nedeljo v Münchenu spominsko svečanost, ki jo je vodil bavarski ministrski predsednik. Svečanosti so se udeležile tudi delegacije bivših jetnikov iz Avstrije, Belgije, Danske, Francije, Italije in Velike Britanije.

Stockholm. — Med Švedsko in Sovjetsko zvezo je bil te dni podpisan nov trgovinski sporazum za leto 1955.

Tokio. — Agencija Tass je sporočila, da je sovjetska vlada predlagala, naj bi bila sovjetsko-japonska pogajanja za obnovitev diplomatskih zvez med obema državama v Londonu ali pa v Ženevi.

Varšava. — Na predlog predsednika poljske vlade je bil dosedanji minister za državno kontrolo Witold imenovan za podpredsednika vlade. Njegovo mesto je zavzel dosedanji član državnega sveta Zambrowski.

Pariz. — Francosko-tuniški razgovori so bili konec minulega tedna zaključeni s sporazumom, ki bo urejal odnose med Francijo in Tunisom. Sporazum, ki ga morata potrditi še tuniški bej in francoska vlada, med drugim določa, da bodo imeli Francozi v občinskih svetih največ tri sedmine zastopnikov. Delegaciji Tunisa in Francije se bosta znova sestali 30. maja, da bi parafirali dokumente sporazuma.

Celje. — Glavna zadružna zveza Jugoslavije pripravlja za čas med 25. in 31. majem zasedanje evropskega komiteja za kmetijsko zadružništvo Mednarodne federacije kmetijskih proizvajalcev. Zasedanje bo v Dobrni pri Celju in se ga bo udeležilo okrog 40 zadružnih strokovnjakov iz 10 evropskih držav.

Budimpešta. — Madžarski parlament je sklenil, da bo povabil delegacijo avstrijskih parlamentarcev na obisk Madžarske.

Celovec. — Razpadanje VdU na Koroškem je prišlo te dni do izraza tudi z izstopom dr. Scrinzija iz kluba VdU-jevskih deželnozborskih poslancev. Domnevajo, da bo Scrinzijevega zgledu sledilo še več VdU-jevskih poslancev.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Uvoz in izvoz v marcu

Meseca marca je Avstrija uvozila blaga v vrednosti 2077 milijonov šilingov nasproti 1644 milijonom šilingov meseca februarja. Izvoz blaga se je meseca marca povečal za vrednost 1290 milijonov šilingov, dočim se je februarja povečal za 1462 milijonov šilingov. Trgovinski deficit je znašal marca 609 milijonov šilingov, februarja pa 343 milijonov šilingov.

Nove tovarne aluminija v Jugoslaviji

V Sibeniku je začela poskusno obratovati velika moderna valjarna aluminija. Z redno proizvodnjo bodo začeli konec maja, ko bo začela obratovati tudi livarna. Ko bodo montirane vse naprave, bo izdelala ta tovarna okrog 10.000 ton valjanega aluminija na leto. Že letos ga bo izdelala 2.500 ton.

Pojačanje trgovinske izmenjave med Čehoslovaško in Jugoslavijo

V Pragi je bil nedavno sklenjen dogovor in podpisan v Beogradu, ki pomeni nov korak k pospešitvi trgovinske izmenjave med Čehoslovaško in Jugoslavijo. Čehoslovaška bo izvažala v Jugoslavijo valjene izdelke, druge stroje in opremo, kemikalije in drugo blago. Jugoslavija pa bo Čehoslovaški dobavljala predvsem meso, sveže in suho sadje ter ribe.

Zapadnoevropska potrošnja lesa

V zapadnih evropskih državah je trenutna potrošnja rezanega lesa za 20 odstotkov nižja kakor pred vojno. Samo poraba vlaknatega lesa je dosegla predvojno višino. Potrošnja jamskega lesa je še za 25 odstotkov nižja kakor pred vojno.

Znatno manjši je pojavni izvoz lesa iz vzhodnih držav, kar nekoliko izravnava zapadnoevropski trg. Na delno izravnavo vplivajo tudi zelo strogi predpisi o sečnji iglastega lesa v Angliji, ki zaradi tega sama prevzema skoraj polovico zapadnoevropskega izvoza lesa.

Z bridkimi občutki a z zavestnim ponosom se spominjamo velikih dragocenih krvavih žrtev, ki jih je morala darovati naša zemlja za zmago nad krivico in nasiljem. Letos je minilo dvanajst let, odkar je krvnik Freissler pri tako imenovanem ljudskem sodišču izrekel »v imenu nemškega ljudstva« krvavo-kruto obsodbo nad trinajstimi poštenimi pokončnimi ljudmi iz Sel in okolice. Obsodil jih je na smrt z obglavljenjem, obsodil je ljudi, ki niso hoteli ničesar drugega, kakor v miru živeti in delati. Ker pa je nacizem povzročil vojno, podjarmljenje in iztrebljanje miroljubnih ljudstev, sejal krivico in sovražstvo in uničeval vse demokratične pridobitve, so se po svoji vesti vključili v vrste borcev za odpravo tega zla in vzpostavitev pravičnega reda, mirnega sožitja med vsemi narodi, uprli pa so se v prvi vrsti nasilju, ki ga je moralo trpeti koroško slovensko in demokratično ljudstvo ter so neposredno doprinesli tudi svoj delež k zopetni vzpostavitvi demokratične Avstrije.

Poštenjaki, ki so se zoperstavili nasilju, so bili v očeh nacističnih mogotcev, ki so trepetali za svojo »končno« zmago, »banditi« in škodljivci ljudstva. S pomočjo izkoreninjenih pomagačev in priliznjencev nacizma, so jih pobrali gestapovci in tirali pred sodišče. Izrečena je bila krvava obsodba in dne 29. aprila 1943 so na Dunaju končali svoja življenja zato, da bi v svetu spet zmagala pravica in svoboda.

Imena dvanajstih mož in ene žene: Tomaž Olip, Jakob Oraže, Janez Dovjak, Franc Gregorič, Franc Pristovnik, Florijan Kelih, Jernej Oraže, Janez Oraže, Urh Kelih, Franc Weinzierl, Gregor Pasterk, Miha Županc in Marija Olip so vklesana v spominsko ploščo v Selah, neizbrisno pa so vklesana tudi v srca vsega slovensko in demokratično mislečega koroškega prebivalstva.

Poleg teh trinajstih so takrat obsodili še dvaindvajset njihovih tovarišev in tovarišic na dolgotrajne ječe v skupnem iznosu 101-ga leta.

Doprinos selskih žrtev za osvoboditev izpod nacističnega terorja je dragocen. Njihova kri je bila seme novih borcev za osvoboditev, ki so se množili z dveva v dan in po njihovem zgledu zastavili najdragocenejše, svoje življenje, za dosego plemenitega, človečanskega cilja. Nikdar ne sme in ne bo obledel spomin na žrtve,

s ponosom in spoštljivo hvaležnostjo se jih neminljivo spominjamo ter bomo spomin nanje prenesli tudi na bodoče generacije kot stalen opomin, da čuvamo pridobitve, za katere so oni padli, in jih širimo do končnega popolnega iztrebljenja vseh skomin pa vojni, zaslužnjevanju in krivici, da bo zavladalo res trajno bratstvo in miroljubno sožitje med vsemi narodi na svetu.

Slovenski oktet je gostoval v Gorici

Znani Slovenski oktet, ki smo ga imeli priložnost poslušati tudi že na Koroškem in je žel velike uspehe prav tako v Nemčiji in na Holandskem, je minulo soboto in nedeljo gostoval v Gorici in v Doberdolu. Po tridesetih letih je bil to prvi kulturni stik med Slovenijo in goriškim prebivalstvom pod Italijo. Goriški Slovenci so odlične pevce iz Ljubljane navdušeno pozdravili. Prvega koncerta v Gorici, kjer je oktet nastopil trikrat, se je udeležil tudi predstavnik italijanske oblasti in jugoslovanski generalni konzul v Trstu Mitja Vošnjak. V poročilih o uspelem gostovanju je bilo izraženo obžalovanje, da italijanske oblasti v Gorici niso ugodile zahtevi Zveze slovenskih prosvetnih društev, da bi ji za to gostovanje dali na razpolago eno izmed številnih velikih goriških dvoran. Gostovanje pa je kljub temu uspelo in je zapustilo pri udeležencih na koncertih nepozabne vtise.

Veliki fizik Albert Einstein umrl

Začetkom prejšnjega tedna je v starosti 76 let v Ameriki umrl znani znanstvenik Albert Einstein, ki ga imenujejo največjega fizika človeštva ter očeta atomske teorije. Kot Nemec židovskega pokolenja je postal tudi žrtev nacističnega nasilja in je oropan premoženja in državljskih pravic preživel zadnja desetletja v Združenih državah Amerike.

Michael Guttenbrunner:

Zakoreninjenci

Pevci naše dežele
so pevci domače slanine,
in vsak za primero si stavi
neko drevo;
često sem slišal in si dobro zapomnil,
da so čvrsto zrasli z zemljo.
Kadar pa vstanejo veliki časi,
z zametkom debelega konca,
tako se slavi, da jim ni treba pred puške,
pijana enodnevna gesla
vsakovrstnih tiranov.
Ko mine vihar,
spet pojo, ko da se nič ni zgodilo,
prase na ražnju
in zelje in repo domačo.
Nimajo niti besede
za premagane in oropane,
katerih kri je curljala z evropskih krvnikov.
Sam pojem danes v vojni.
Ker nepravnanjih krivic seme zopet zori,
in nova grožnja preplavlja svet.
Ko so v borbo odšli partizani
in je svoboda svoje jutranjice
v mraku gozdov prižgala,
so se oborožile puščave,
so se gozdovi
z zeleno močjo po orožju.
A osvajači in njihovi blapci pisali
so vedeli le za bandite.
Podgane razžrle
so nemške klavnice
babilonski stolp.
A više od leta do leta
je dvigal človek glavo krvavo in ranjeno,
obsijano z upanjem zmage.
Zdaj pa nova nevarnost zre
kakor meduza na vzhod in zapad.
Koga bi bilo treba
pognati k vragu?
Od domoljubnih pevcev
tega ne boste izvedeli.

Prevedel Kajetan Kovič

Michaela Guttenbrunnerja prištevajo med najboljše mlade avstrijske pesnike in je za svojo zadnjo pesniško zbirko „Opferholz“ prejel tudi letošnjo Georg Traklovo nagrado. Njegove pesmi so vzbudile zanimanje tudi v Sloveniji, kjer so nekatere izmed njih prevedli v slovenščino.

Proslave ob 150. obletnici smrti Friedricha Schillerja

V zapadni in tudi v vzhodni Nemčiji pripravljajo za 150. obletnico smrti pesnika Friedricha Schillerja velike slovesnosti. Nemška gledališča bodo v svojih programih uprizorila Schillerjeva dela.

Na mednarodnem gledališkem festivalu v Parizu bo uprizorila Drama iz Stuttgarta Schillerjevo »Marijo Stuart«. Proslave bodo razširili tudi na tradicionalne salzburške slavnosti. Glavna prireditev v proslavo pa bo 14. maja v gledališču v Weimarju, kjer bo imel slavnostni govor pisatelj Thomas Mann.

Friedrich Schiller je bil rojen 10. novembra 1759 v Marbachu ob Neckarju in umrl 9. maja 1805 v Weimarju. Z Goethejem je bil nosilec nemške klasične literature.

85-letnica rojstva Leharja

Pred dnevi so v svetu glasbe in operete slavili 85. rojstni dan Franca Leharja, kralja operete in lahke glasbe, ki je s svojimi neminljivimi stvaritvami dejansko postal del starega Dunaja. Po vsem svetu so znane in priljubljene njegove operete, posebno pa je ostalo njegovo delo živo na Dunaju in v tamkajšnjem gledališkem svetu.

Ko je leta 1948 umrl, je zapustil kot trajen spomin nebroj prelepih melodij, mojstrsko povezanih v večno sveže venčke svojih operet, kakor so »Dežela smehljaja«, »Vesela vdova«, »Carjevič« in druge. Spomin nanj ne bo živel le med Dunajčani, kateri so Leharja vedno prištevali med svoje velike umetnike, marveč povsod tam, kjer ljubijo lahko operetno glasbo, polno živahnosti in zanosa.

Dve zanimivi razstavi v deželnem muzeju

V deželnem muzeju so oni teden v četrtek odprli dve posebni, zanimivi razstavi, ki prikazujeta kmečko slikarstvo in začetke industrije. Prva razstava je prikaz pester kmečke slikovne umetnosti, študijske zbirke reprodukcij okrasov oprave, kakor skrinj, omar, zibelk in tako dalje, ki jo je skrbno priredila Lia Larisch. Za to hvalevredno prizadevanje sta ji ravnatelj muzeja dvorni svetnik dr. Moro in kustos prof. Moser izrekla pri novinarskem sprejemu ob otvoritvi razstave priznanje in zahvalo. Umetnine, ki segajo v čas renesanse do prehoda v naturalizem, izražajo folklorne krajevne značilnosti, kar je tudi posebno izrazito razvidno iz slik ob jezikovni meji, ko se harmonično spajata južni in severni stil.

Slike raznovrstnih cvetic z izumetničenimi vazami pričajo za takratno dobo o odličnem umetniškem okusu, pestrosti oblik in harmoniji barv. Te umetnine pravzaprav niso v pravem pomenu ljudska umetnost, temveč bolj izvor obrtnega dela, ker so si kmetje pustili delati svojo opravo pri rokodelcih, ki so na tem področju razvili občudovanja vredno spretnost in znanje.

Kmečko slikarstvo je doživelo svojo cvetočo dobo nekako od sredine 17. do sredine 18. stoletja. Danes gre za to, da se te umetnine rešijo uničenja in pozabe, ker z novim načinom gradnje in nabavljanjem poenotene industrijske oprave izginja stara oprava z veliko naglico. Marsikje pa se tudi kmetje niti ne zavedajo pomena starih slik in njihove vrednosti za študijske namene.

Razstava o začetkih industrije seznaja gledalce s prehodom izdelave kmečkega orodja in strojev od rokodelstva na industrijsko masovno proizvodnjo. Razstavljeni so modeli različnih vrst, ki ponazorujejo sto let razvoja ter kažejo primitivne začetne izdelke do začetkov moderne industrijske izdelave. Prikazan je tudi razvoj proizvodnje različnih tkanin. Modele in vzorce je dal na razpolago tehniški muzej na Dunaju, strokovno razlago pa je novinarjem posredoval prof. ing. Becker.

Ogledati si razstavi se nedvomno izplača ter sta lahko še posebno zanimivi in poučni za šolsko mladino.

Zveza koroških partizanov

Celovec, Gasometergasse 10

Vabilo

na

OBČNI ZBOR

Zveze koroških partizanov, ki bo v soboto, 7. maja 1955 ob 9. uri v dvorani I Delavske zbornice v Celovcu.

Dnevni red občnega zbora:

1. Pozdravi
2. Ob 10. obletnici zmage nad oboroženim fašizmom
3. Delovno poročilo
4. Volitve novega odbora
5. Slučajnosti.

Glavni odbor

KOLENDAR

Petek, 29. april: Peter
Sobota, 30. april: Katarina Sienska
Nedelja 1. maj: Filip in Jakob
Ponedeljek, 2. maj: Atanazij
Torek, 3. maj: Najd. Križa, Aleš
Sreda, 4. maj: Florijan
Četrtek, 5. maj: Irenej.

Bilčovs — Spodnja vesca

Po daljši mučni bolezni je preminula p. d. Brodnikova mati v Spodnji venci. Daleč naokoli je bila znana kot vedno marljiva in delavna gospodinja lepe in razsežne Brodnikove kmetije. Poznana pa je bila tudi še zato, ker je mnoge potnike od blizu in daleč prevažala s čolnom preko Drave. Celih 35 let je gospodinjila zavodni Brodnikovi hiši. Njen rojstni dom je bil pri Cinkmanu v Želučah, občina Zgornja vesca. Od dela in skrbi izmučena je dne 17. aprila t. l. v starosti 63 let dokončala tek svojega življenja in 19. 4. t. l. smo jo ob veliki udeležbi žalnih gostov spremili k zadnjemu počitku na pokopališče v Velinji vasi, kjer bo počivala ob strani njenega pred par leti umrlega moža. Naj ji bo domača zemlja lahka!

Iskreno sožalje naj bo izraženo vsem preostalim, posebno pa mlademu gospodarju Brodnikove kmetije in njegovi ženi, katerih poroko smo obhajali 13. februarja t. l. Naj se tudi mlada družina drži vzorov in izročila umrlih Brodnikovih staršev, da bo tako Brodnikova hiša ostala ponos in stebel naše bilčovske občine.

Celovec

Prejšnji teden v noči od torka na sredo so zatulile sirene in takoj je drvela požarna bramba proti St. Petru, kjer je v mizarškem podjetju Hattenberger izbruhnil požar. Požarna bramba ni imela samo naloge, da je skušala ukrotiti plamene v podjetju, temveč je morala posvetiti vso pozornost, da ogenj ni zajel tudi sosednjih velikih objektov, ki so v neposredni bližini. Mizarška delavnica — posebno strojni oddelek — je utrpela ogromno škodo. Popolnoma uničeno je bilo tudi v bližini se nahajajoče skladišče trdnice Kopeinig, v katerem je bilo shranjeno različno orodje.

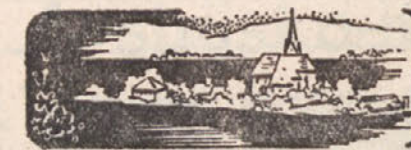
Rikarja ves pri Podkloštru

Pri Rikarji vesi v občini Podklošter se je minulo soboto primerila smrtna prometna nesreča. Štirinštiridesetletni tovarniški delavec Rudolf Struckl iz Rikarje vesi s svojim motornim kolesom in motociklist Kolm sta na sredi ceste z vso silo treščila skupaj. Sunek je bil tako usoden, da je bil Struckl na mestu mrtev, drugi motociklist pa se je težko poškodoval. Neka žena, ki je sedela na Kolmovem spremnem sedežu, je bila lažje poškodovana.

Organizirana pomoč v primeru katastrofe

Borba proti elementarnim katastrofam za ohranjanje življenja in premoženja je skupna zadeva vse dežele. Narava ne počiva in nenadoma lahko nastanejo nepregledne škode ob poplavih in razdejanju po hudournikih, plazovih, požarih in prometnih nesrečah. Naša gorata dežela je posebno ogrožena od poplav in hudournikov, zato se je izkazalo za nujno, da je koroška dežela postavila obrambo proti naravnim katastrofam na organizirano podlago, po katere smernicah bo mogoče hitreje, boljše, racionalneje in bolj ekonomsko založiti pomožne činitelje v reševalno akcijo.

Doslej je bila za primere katastrof organizacija in obveščevalna služba ter zadolžitev pristojnega moštva in podjetij, ki razpolagajo s potrebnim orodjem in vozili, nezadostna in pomanjkljiva. Ta pomanjkljivost naj bi bila odslej odpravljena. V dolgotrajnem marljivem delu so izdelali pooblaščenca dežele, višji gradbeni svetnik dipl. ing. dr. Possegger, gradbeni svetnik dipl. ing. Koziel, gradbeni svetnik dipl. ing. Schörfel in ing. Frithum dobro premišljen načrt za gibčno in prožno akcijo za vodne, požarne, prometne in druge katastrofe za rešitev človeških živ-

Po naši zemlji

Djekše

Elektrifikacija področja Djekše-Kneža bo uresničena. Minulo nedeljo je imel odbor za elektrifikacijo (Lichtgemeinschaft) v gostilni Gočmar na Djekšah svoje zborovanje, katerega se je udeležilo mnogo interesentov. Zborovanje je vodil predsednik odbora za elektrifikacijo Pucher, ki je mogel kot goste pozdraviti deželnega poslanca Wita ter zastopnike KELAG-a in okrajne agrarne oblasti. Med drugim je poslanec Wit naglasil, da se deželna vlada prizadeva izpopolniti elektrifikacijo tudi v velikovškem okraju in tudi že letos na področju Svinške planine. Ko je prevzela KELAG velikovško mestno elektrarno, so bili vzpostavljeni pogoji za vključitev v električno omrežje tudi za to področje. Poleg znatnih denarnih sredstev, ki jih stavi na razpolago KELAG in dežela, bo treba, da bodo k izgradnji prispevali interesenti, ki jih je okoli 200, vsoto 1,7 milijona šilingov. Prispevki bodo na interesente razdeljeni po velikosti njihovih posestev.

Navzoči elektro-strokovnjaki so razjasnili vrsto tehničnih vprašanj, nato pa so interesenti gradbeni načrt KELAG-a v celoti sprejeli.

Spodnje Libuče

Nedavno smo na libuškem pokopališču položili k zadnjemu počitku Povodnovega očeta Valentina Ovniča, enega izmed sotrpinov izseljeniških družin. V svojem življenju ni storil ničesar drugega kakor svojo dolžnost, da je pridno in marljivo delal ter se mučil na svoji mali kmetiji in tako skrbel za svojo družino. Vsem je bil dober sosed in nikomur ni storil ali želel kaj žalega. Toda tudi tega pridnega in delavnega moža so nacistični nasilniki smatrali za nevarnega ter so onega nepozabnega dne 14. aprila pred trinajstimi leti tudi njega brezsrčno odtrgali od doma in ga pregnali v tuji svet. Nobeden od ljudi, ki so takrat imeli vpliv pri nacistih, se ni oglasil, da bi skušal preprečiti to krivico.

Naložili so Povodnovo družino z Močilnikovimi, Kušjevim, Hartmanovimi in Volnatovimi iz Zgornjih Libuč in jih odpeljali. V izseljeništvu so končali nepozabni Hartmanov oče, Volnatov oče, brata Močilnika Andrej in Hanza. Povodnov oče se je s svojo družino po dolgih mesecih trpljenja, notranje boli in hrepenenja po domovini še vrnil in se spet oprijel svojega priljubljenega dela. Nikdar pa ni mogel doumeti, zakaj so mu storili takšno krivico, ko ni zagrešil drugega, kakor da je bil značaj in ostal zvest svojemu ljudstvu ter obsojal krivico in nasilje.

Izpolnila se mu je vsaj ena želja, da mu truplo počiva v domači zemlji, ki jo

toliko ljubil. Na zadnji poti je pokojnega očeta spremilo lepo število žalnih gostov, ki so mu tako izkazali svoje spoštovanje. Preostalim sorodnikom izrekamo iskreno sožalje!

Šmihel nad Pliberkom Slovenji Plajberk

Naš Stanko Vauti, p. d. Haninov v Šmihelu, je po smrti svojega dobrega očeta prevzel njegovo domačijo v prijazni vasi, kjer z ljubeznijo in predanostjo nadaljuje očetovo delo in vlaga skrb in delo v domače gospodarstvo. Poleg tega pa čuva in goji nadalje očetove vrline, zvestobo sebi in svojemu ljudstvu ter tudi dela in žrtvuje za lepe ideale. Stanko je dovteten in ima toplo razumevanje za naše skupno prizadevanje, za procvit naše prosvete in za razvoj našega združništva. Je vnet prosvetaš, organizator, režiser in igralec. V svoji funkciji je tajnik Slovenskega prosvetnega društva »Peca« v Šmihelu in odbornik Slovenske prosvetne zveze.

»V Šmihelu 'no kajžico imam«, si je mislil, toda notri prebival ne bom sam. In tako je tudi storil. Ko je bil nekaj časa zaposlen v tiskarni Založniške in tiskarske družbe Drava v Podljubelu, se je nenadoma zganilo v njegovem srcu. Seznanil se je z zavedno Pošnikarjevo družino v Slovenjem Plajberku, z družino, ki je obdarjena z vrsto vrlih hčera. Zares, eno izmed Pošnikarjevih sester, ki so prav tako zavedne, po knjigi in obiskovanju raznih tečajev izobražene in ki marljivo delujejo v slovenski prosveti ter kot pevke razveseljujejo s svojim lepim petjem, si je izbral in sklenil sta, da se vzameta.

Pošnikarjeva hčerka, Pepca Ogrisova, je postala Stankova nevesta in minulo nedeljo sta se poročila. Nato je bilo pri Serajniku veselo ženitovanjsko slavlje, ki se ga je udeležilo prav mnogo gostov. Slavlje je potekalo v najbolj prijetnem vzdušju, z različnimi vložki udomačenih običajev, godbo in mnogim petjem. Ni čuda, da je vsem prekmalu minil čas in po slovesu je Stanko povedel svojo mlado ženo Pepco na svoj dom v Šmihel.

Mlademu paru iskreno čestitamo in želimo, naj klije na Haninovem domu novo srečno in neskaljeno družinsko življenje na mnoga leta!

Pliberk

Ob velikonočnih šolskih počitnicah je precej mladincev hotelo izkoristiti čas za smučanje na Peci, kjer je snega dovolj in so ugodne smučarske razmere. Z drugimi je bil na Peci tudi učenec glavne šole v Pliberku, Ernst Opetnik iz Drveče vasi. Na žalost je imel fant nesrečo, ko je pri povratku spodrsnil na poledeneli poti. Pri tem se mu je smučarska palica globoko zasadila v spodnjo gleženj.

Slovenska prosvetna zveza naznanja:

Igralski ansambl Slovenskega prosvetnega društva Malošče bo v nedeljo, dne 1. maja 1955, ob 14. uri, ponovil pri Prangarju v Zmoticah igro

»PRIČARANI ŽENIN«

Vabimo spet k številni udeležbi!

*

Podjetni igralci in igralke maloškega prosvetnega društva so že minulo nedeljo gostovali z igro »Pričarani ženini« pri Prangarju v Zmoticah. Uspeh je bil prvovrsten. Dvorana je bila nabito polna, igralci so igrali dobro in odobravanje ter potrjevanje občinstva je bilo navdušeno. Na izrecno izraženo željo številnih ljudi so se maloški igralci odločili, da bodo igro ponovili že kar v nedeljo, dne 1. maja. Prav gotovo bodo mnogi, ki so igro že videli, še enkrat prišli, poleg teh pa številni drugi, ki minulo nedeljo niso mogli priti. Prvi nastop je bil za vse doživljaj, o katerem se v vasi in okolici govorijo.

Razne vesti iz Koroške

V bližini Šmohorja se je odigral zanimiv prizor, ko so se splašali konji nekega malega posestnika, ko je oral svojo njivo. Par konjev je vodila njegova 15-letna hčerka. Naenkrat pa je nastala močna detonacija, ki jo je povzročila pri razstreljevanju neke gradbene trdnice. Vodnica konjev ni mogla več zadržati. Divje sta zdrvela naprej in se sprostila vsak zase. Eden izmed konjev je ves preplašen dirjal v smeri skupine hiš, pred katero se je ravno igrala komaj dveletna deklica. Vsi, ki so ta prizor videli, so prepašeno čakali, kaj se bo pripetilo ter so

VINO? — PELIKAN!

bili prepričani, da bo splašeni konj otroka pomandral. Toda, glej, ko je konj pridiral ves nor v bližino otroka, je za trenutek obstal ter ga nato v lepem skoku preskočil, da se ga ni niti najmanj dotaknil. Vsekakor je konj v svoji zmedenosti pokazal toliko nagonске prisotnosti, da je ostalo dekletce nepoškodovano.

Razpis službe v občini Št. Štefan na Zilji

V občini Št. Štefan na Zilji je razpisana služba občinskega tajnika v službenem položaju skupine VI porabne skupine C. Kor prosilci pridejo v poštev avstrijski državljani, ki posedujejo potrebno strokovno znanje, so zanesljivi in telesno ter duhovno sposobni in odgovarjajo posebnim zakonitim predpisom. Namestitev je pogojna na enoletno poskusno dobo. Po uspešno prestani poskusni dobi sledi definitivna namestitev z začetno mesečno plačo 1164.10 šilinga. Prednost imajo ob enakih pogojih vojni poškodovanci, povratniki in uslužbenci občine. Prosilci za službo morajo predložiti do 9. maja lastnoročno spisano prošnjo z življenjepisom, opremljeno s šolskimi spričevali in spričevali o praksi, policijskim in uradnim zdravniškim spričevalom. Pozneje predložene ali pomanjkljive opremljene prošnje ne bodo upoštevane.

Elektrifikacija železniške proge Beljak — Področica

Z vzpostavitev poletnega voznega reda bo na novo elektrificirani železniški progi na liniji Beljak—Področica vpeljan električni promet. Zaenkrat bodo samo poizkusne vožnje z električnim pogonom. V sredi meseca junija pa bo uradna otvoritev, ki ji bo prisostvoval tudi minister za promet Waldbrunner.

Varujmo se ognja!

Deželni inšpektorat za obrambo proti požarom je naslovil na koroško prebivalstvo naslednji poziv:

Zaradi trajne suše in vetra je prišlo v zadnjem času do nevarnih požarov, ki so povzročili veliko škodo. Prebivalstvo se opozarja, da posebno pazljivo ravna z ognjem v gozdovih, na poljih ter v stanovanjskih in gospodarskih poslopih. Vsak naj pomaga, da se obvarujemo požarov.

PREBRISANI PALČEK

Mucek, vrabec in palček so živeli troje v majhni koči. Mucek in vrabec sta odšla v gozd drva sekati in sta rekla palčku:

»Pazi na hišo; če pride čarovnica in začne šteti naše žličke, ne črhni besedice in molči!«

»Prav, prav!« je dejal palček.

Mucek in vrabec sta odšla, palček pa je sedel za peč. In res je prišla čarovnica, vzela žličke in jela šteti: »To je muckova žlička, to je vrabčeva žlička, to je pa palčkova žlička.« Palček pa ni strpel in se oglašil:

»Čarovnica, ne dotikaj se moje žličke!«

Čarovnica je zgrabila palčka in odletela z njim; v možnarju je letela in ga pri-ganjala s tolkačem. Palček je jel vpiti: »Mucek, priteci, vrabček, prileti!« Ta dva sta ga slišala in prihitela. Mucek je skočil čarovnici v obraz in jo praskal, vrabec jo je kljuval v oči; tako sta vzela čarovnici palčka.

Drugi dan sta se mucek in vrabec spet odpravila in rekla palčku: »Le pazi, ako se hudobna čarovnica vrne, ne črhni besedice; danes pojdeva daleč!«

Komaj je sedel palček za peč, je že prišla čarovnica in jela šteti žličke: »To je muckova žlička, to je vrabčeva žlička, tale je palčkova žlička...« Palček spet ni strpel in je zakričal: »Čarovnica, ne dotikaj se moje žličke!« Čarovnica je zgrabila palčka in odletela z njim. Palček je vpil: »Mucek, priteci, vrabec, prileti!« Ta dva sta ga slišala in prihitela; Mucek je praskal čarovnico, vrabec jo je kljuval, rešila sta palčka in ga spravila domov.

Tretji dan se je zgodilo isto, a vendar tovariša ga nista slišala, mucek ni pritekel, vrabček ni priletel. Čarovnica je vlekla palčka v svojo kočico in ga vtaknila v luknjo pod pečjo. Zakurila je peč in velela

Kako sem zgubil slavo

Pri nas stanuje mali Jože. Nekega dne me sreča na hodniku in mi pravi: »Peter, ti ne moreš preskočiti škatljice šibice, ne da bi se dotaknil.«

»Kdo to pravi?!« mu odgovorim.

»Hočeš staviti za en šiling?« — predlaga Jože.

»Velja! Glej, kako lahko bom preskočil!« Postavil sem škatljico na tla in gladko preskočil.

»Ej, tako pa ne drži«, reče Jože. Potem vzame škatljico in jo postavi čisto tik zida. »No, zdaj pa skoči!«

v najstarejši hčerki: »Dekle, jaz moram na pot, speci mi palčka za večerjo!«

Peč je bila vroča. Hči je poklicala palčka iz luknje. »Lezi v ponev!« mu je ukazala. Palček je legel v ponev, iztegnil eno

nogo kvišku, drugo pa je obesil čez rob. Dekle je reklo: »Ne tako, ne tako!« Palček pa je dejal: »Kako pa? Pokaži mi!«

Kamen bahač

Zivela je deklica Kiptu — Torko. Nosi sedmero svilenih oblek; rumene do zemlje, rumene do peta, rožnate do členkov in še bele, svetlovijoličaste, zelene in rdeče, vselej krajše in krajše.

Pozimi ne nosi kožuha — rekli bi, da je neokretna.

Ne hodi v visokih čevljih — rekli bi, da je krivonoga.

Ne moži se; nihče ji ne ugaja.

Preteklo je leto. Pretekli sta dve. Odide zima, pride poletje. Minilo je sedem let kot sedem dni.

Stari sir je okusnejši od mladega, staro sedlo udobnejše od novega. Toda za staro prevzetnico se nihče več ne zmeni. Kiptu-Torko je zajokala. Postala je vljudnejša in skromnejša.

Prišla je k norčku Teneku.

»Teneko, vzemi me!«

Norček je privolil.

Oče se je razveselil. Zaklal je tisoč ovac.

Olepotičeni gostje so šli na svatbo. Kožuhe imajo obšite s svilo, ovratnike iz bobrovine.

Le Tenekov oče sedi v raztrganem ovčjem kožuhu.

Dekle je leglo v ponev. Palček pa ne bo di len je zgrabil ponev in jo s čarovnično hčerko vred porinil v peč, zaloputnil pečna vrata in zlezal zopet v luknjo.

Zvečer se je vrnila in vzklila: »Zdajle se bom pa mastila s palčkovim mesom!« Tedaj je zaklical palček: »Le masti se s hčerkinim mesom!« Čarovnica je skočila in pogledala: Res je bila v peči njena hči pečena. »Haj, malopridnež, ne uideš mi!« je zatulila. Ukazala je drugi hčerki naj speče palčka, in odletela.

Vendar se je drugi hčerki isto zgodilo.

Ukazala pa je najmlajši hčerki, naj speče palčka. A tudi to pot se je zgodilo isto: Palček je porinil najmlajšo hčer v peč.

Čarovnica je divjala še huje. Sama je zakurila peč in se zadržala: »Semkaj, palček! Lezi v ponev!« Palček je legel v ponev, iztegnil eno nogo v zrak, drugo pa obesil čez rob; ponev ni šla v peč. Čarovnica je zavpila: »Ne tako! Ne tako!« Palček se je naredil, kakor da je ne razume: »Ne znam, pokaži mi!« Tedaj je čarovnica sama legla v ponev. Hitro je zgrabil ponev in držal, jo porinil v peč in stekel domov. Doma je povedal, kako je bilo. »Vidita, tako sem ugnal čarovnico.«

Kiptu-Torko je bila užaljena.

»Poslušaj, tast,« je rekla, »kaj te ne zebe v ovčjem kožuhu?«

»Smešno,« je odgovoril tast, »v njem mi je topleje kot tebi v sedmerih svilenih oblekah.«

Kiptu-Torko se je zasmejala.

»Eno svileni krilo stane štirideset ovnov. Za sedem je dal oče dve sto osem-deset ovnov. Tvoj plašč pa še ovčjega repa ni vreden.«

»Je pa zato toplejši.«

Kiptu-Torko se je razjezila. Dvignila se je s tal in iztegnila roke. Rumeni rokavi so ji segali do kolen, modri čez prste, rožnati do zapestja. In še beli, vijoličasti, zeleni in rdeči. »Ej, gospod, to je toplo.«

»Dobro,« je rekel tast. »Sediva na konja in pojdiva k sneženi Beli gori. Kdor prvi z bičem udari konja, tega bolj zebe. Katerega konj počasneje dirja, temu je topleje.«

Kiptu-Torko je privolila. Sedla sta na konja in jahala ob bregu reke Katun k Beli gori. Z gore jima je pihal naproti veter, z ledene gore leden veter. Tast je zapel ovčji kožuh.

sem bil jaz zanjo? Otrok, nič drugega kot otrok!

Zamrmral sem nekaj, kar se ni razumelo, potegnil nož iz žepa in začel strgati zabel s klobase na kruh in rezati. Polovico sem pustil na krožniku.

»Kaj pa vi?« sem vprašal, ko sem nekaj časa jedel in dva ali trikrat potegnil iz steklenice.

Izenada, ne vem zakaj, me je prijel, da bi se dvignil in šel.

Ona pa — potegnila je z roko po kravi, da si jo je očistila, in se obrnila proti meni.

»Nič se ne boj zame,« je rekla, »sem že mastna okoli ust.«

Stopila je čisto k meni, da sem nehoti pogledal na njena usta. Mastnih ust nisem našel, pač pa sem začutil žganje, malo kislasto, ki ji je pridišalo iz ust. Nasmehnila se je naglas, a nisem vedel zakaj, da se ji je potresla slamnjača, ki jo je držala na trebuhu.

»Ti, — počakala je in rekla, ne da bi umaknila oči z mene, »Južek!«

Popravila mi je klobuk, maličko tudi s silo, ko sem vlekel proč.

»Počakaj, bolj po strani ga nosi! Kaj ga imaš tako na očeh? Nikogar nisi okradel...«

Govorila je, kar naprej je govorila in silila proti meni, da sem začutil kikle na nogah. Kakor kakšna mati, ki hoče po vsej sili kaj popraviti na otroku. Vseeno

Vinko Bitenc:

Materi

Sopek dehtečih pomladnih cvetic sem ti prinesel, o mati, zraven veselja in smeh svojih lic — drugega nimam ti dati.

Danes pozabi na žalost, skrb, na vse težave vsakdanje, saj je tvoj praznik, raduj se še ti, veseli ljubezni se najine.

Tvoj sem otrok, ti mati si mi, vez naju druži ljubeča, daj, blagoslovi življenja mi dni, da bo sijala v njih sreča.

»Kaj mi daš za kožuh, spoštovana?«

»Ovčji rep.«

Jahala sta naprej. Veter je zavijal, sneg je jokal z mokrimi snežinkami. Tast je potisnil roke v kožuh.

»Kaj mi daš za kožuh, spoštovana?«

»Ovčji rep!«

Prijahala sta k Beli gori. Potem sta konja okrenila. Tast je udaril konja z vajeti. Kiptu-Torko pa se konja ni dotaknila. Neprestano je jahala za konjsko dolžino

za njim. In veter, oh, kako piska! Ustnice so razpokale do krvi. Tast je skril brado v ovratnik.

»Kaj mi daš za kožuh?«

Kiptu-Torko molči.

Konja sta prijahala domov. Mati jima je šla naproti.

»Kje je Kiptu-Torko?«

Tast se je ozrl, Kiptu-Torko ni bilo nikjer.

Gosti so šli po sledovih in našli so Kiptu-Torko na kamenitem polju. Tam leži v sedmih svilenih oblekah zmrzla na kamnu.

Ljudje so pričeli imenovati kamen Mak-tančik-Taš, kamen bahač.

Tako torej! Ali se ji je bilo treba mučiti, da je postala kamen? Oh, samo kamen, kamen bahač!

Ukrajinska pravljica

Ivan Potrč:

10

NA KMETIH

Ta nedelja, vsega tega se tako živo spominjam, je bila tisti teden, ko je stela krava; bilo je na neki nesrečni petek. Krava se je pripravljala, celo večero že se je prestopicala, in ženske, najbolj Toplečka, so bile iz sebe; nič drugega mi ni kazalo, ko da sem ostal.

Ponoči, proti kakšni deseti, je krava povrgla; telila je v tretje, vse je šlo po sreči, bilo je, kakor mora biti. Hana, ki je bila z materjo zraven, je odšla spat, in tudi jaz bi se lahko odpravil, a je potem vse tako prišlo, da se nisem. Mislim sem ostati toliko, da bi šla posteljica od teletnice, ali vsaj toliko, da bi prinesla gospodinjo kravi južino, okrepičilo: koruzni zdrob ali moko in raztepeno sveže jajce.

To je potem prinesla, prinesla pa je tudi kruh, žganico v steklenici od piva in klobaso na lesenem krožniku. Pogledal sem proti vratom, ki so bila zavoljo teletnice skrbno zaprta, kako jih je z nogami odrivala, a ko sem zagledal v njeni pravi južini, sem odmaknil pogled in se vzrl proti teletu; ležalo je kravi, ki še vedno

ni vstala, pri gobcu, in krava ga je z dolgim jezikom na veliko lizala.

»Kar liže ga,« sem rekel.

»Rada ga ima, njeno je,« je menila ženska in iskala kam bi vse tisto, kar je prinesla v rokah, v hlevu postavila; a ni nič našla; zavzdihnila je.

»Dajte meni slamnjačo,« sem rekel, da bi mi dala posodo in da bi ji pomagal.

»Tisto bom že jaz,« je odgovorila, ko da bi se bala, da ne bi jaz zanesel kravi južine, in pomolela je proti meni to, kar je nosila v pravi, »To si vzemi, tebi sem prinesla!«

Vzel sem ji iz naročja krožnik s klobaso in kruhom in steklenico iz rok. Su-rova rdečkasta klobasa je bila potegnjena iz tunke, zabela se je je na veliko držala. Poslonil sem na jasli pri juncih in rekel:

»Pač bi ne bilo treba tega prinašati.«

Natirala je tele s tistim koruznim, kar je prinesla, in z jajcem, ter čez čas, krava se je medtem skopala na noge, odrezavo in domala jezno rekla:

»Kaj! Privošči si!«

Potisnila je kravji gobec iz slamnjače in vprašala:

»Si možki ali nisi?«

Zatem me je pogledala, s komaj komaj rahlim posmehom okoli ustnic — nič mi ni ušlo.

To norčevanje, to me je pogrelo. Kaj

Nekaj o nabiranju zdravilnih rastlin

Predvsem je za nabiralca zdravilnih rastlin važno, da pozna rastlino. Kdor rastlin ne pozna, lahko zaide v nevarnost, da nabere brezkoristne, če ne celo strupene rastline.

Preden pa sploh govorimo o nabiranju zdravilnih rastlin, pogledimo, kaj pravzaprav razumemo pod imenom »zdravilna« rastlina. Ime zdravilna kakor tudi strupena rastlina je odvisno od snovi, ki jih rastlina vsebuje in ki človeku, ki jih zaužije, koristijo ali pa škodujejo. Vendar pa imamo tudi zdravilne rastline, ki zaradi nepravilne uporabe človeku škodujejo, dočim morejo tudi nekatere strupene v roki zdravnika koristiti.

Nato se zahteva od nabiralca, da ve, koliko določene zdravilne rastline naj pravzaprav nabere. Nabirati smemo le toliko, kolikor potrebujemo za domačo uporabo. Kdor nabira več kot potrebuje, trati čas in uničuje rastline.

Važen je tudi čas nabiranja. Razne vrste rastlin nabiramo v različnih letnih in tudi dnevnih časih. Tako je znano, da imajo zeleni deli rastline, listi in stebela večjo vrednost, preden rastline vzcvete, kakor pozneje. Prav tako je vrednost cvetov odvisna od dneva. Danes je na višku, jutri pa močno pade. Korenike in korenine, torej podzemni deli rastlin, imajo največ zdravilne moči, preden je začela rastlina rasti, oziroma, ko se je rast končala; torej spomladi oziroma jeseni. Za vse to je treba precej opazovanja.

Pri nabiranju zdravilnih rastlin se držimo naslednjih navodil:

1. Liste in stebela moremo nabirati ves dan, le proti večeru ne, ko je padla rosa.
 2. Cvete nabiramo dopoldne; popoldne izgube zaradi vročih sončnih žarkov obliko in barvo.
 3. Semena nabiramo, ko se nam zdijo zrela, kar je pri različnih rastlinah različno. Semen, ki dozorevajo v glavicah, ne nabiramo samih, marveč porežemo glavice, ko semena še niso popolnoma suha. Semena, ki dozorevajo neenakomerno, poberejo z rastlino vred. Tako na primer komarček.
 4. Korenine in korenike nabiramo ali zgodaj spomladi ali pa, ko je rastlina že odcvetela, vendar ne pozimi.
 5. Rastline nabiramo le v suhem vremenu, tudi ne v rosi, sicer sparijo in splešne. Svežih nikar ne mečkaj, sicer jih poškoduješ.
 6. Nabirajmo le lepe in zdrave rastline.
 7. Strupene in žgoče naj nabirajo le odrasli, nikdar pa otroci; pa tudi odrasli le z rokavicami. Pri nabiranju jih je treba ločiti od nestrupenih.
- Vedeti moramo tudi, k a k o se nabirajo zdravilne rastline. Nabirati rastline se

nikakor ne pravi uničevati jih. Zato jih nabirajmo tako, da ne bodo preveč poškodovane. To je važno zlasti, kadar nabiramo liste in cvete. Pazimo pa tudi, da svojemu bližnjemu ne napravimo škode na travniku, njivah, poljih in gozdovih.

Podzemne dele rastline nabiramo z motiko, pa ne tako, da škodujemo sosed-

nim rastlinam. Vedno moramo pomisliti, da ne nabiramo samo letos, ampak še prihodnje leto in pozneje.

Ker pa ni vedno vsa rastlina uporabna, si moramo biti na jasnem, kaj vzamemo od te in kaj od druge rastline. Zato bomo prinašali v prihodnjih številkah našega lista opis raznih zdravilnih rastlin.

Kadar spreminjamo kuharska navodila

Pri spreminjanju kuharskih navodil moramo vedeti naslednje:

Pričnimo kar pri jajcih. Pri stepanju beljakov v sneg pridenemo na vsak beljak lahko žličko mrzle vode; s tem dobimo precej več snega, tako da smemo za tiste jedi, za katere je predpisano večje število jajc, vzeti eno jajce manj. Paziti pa moramo, da stepemo sneg tako trdo, da ostane na metlici.

Pri receptih, ki predpisujejo več jajc, smemo nadomestiti eno jajce z dvema žlicama vode ali mleka (to je nadomestilo za tekočino, ki jo vsebuje eno jajce), vrh tega pa dodamo pol žličke pecilnega praška (pri testu, za katero jajca mešamo).

Kadar hočemo uporabiti preostale jajčne rumenjake, moramo na vsak rumenjak dodati moki kot nadomestilo za beljak $\frac{1}{4}$ kavne žličke pecilnega praška. S tem sicer ne nadomestimo jajčnih sestavin, predvsem ne beljakovin, dosežemo pa, da se nam pecivo vseeno posreči, ker smo dodali moki dovolj rahljajalnih sredstev.

Mleko nadomestimo lahko s polnovrednim ali delno posnetim mlekom v prahu, s kondenziranim mlekom (tekoče, zgoščeno mleko) ali z mešanico vode in mleka. Pecivo z manj vrednim mlekom sicer ni tako dobro, zniža se mu nekoliko tudi kalorična vrednost, vendar nam prav ti nadomestki dostikrat pripomorejo, da družino razveselimo s kakim pecivom. Pri pečenjakih in omletah lahko tekočino, ki jo predpisuje recept, zamenjamo s sifonom, ki napravi te jedi zelo rahle.

Za sladice uporabljamo lahko tudi različno maščobo. Največkrat je v receptih predpisano surovo maslo. Ker pa je to drago, ga nadomestimo z drugimi maščobami. Le pri pecivu, ki hočemo, da bo imelo značilni okus po surovem maslu, ga ne zamenjamo, prav tako tudi ne pri kremah in nadevih, ki jih z drugo maščobo ni mogoče napraviti. Surovo maslo vsebuje v primeri z drugimi maščobami največ vode, zato vzamemo pri zamenjavi za $\frac{1}{5}$ manjšo količino druge maščobe (kuhanega masla, masti, margarine), kot je predpisano za surovo maslo.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Varujte otroke pred rahitisom

(Nadaljevanje)

Za zdravljenje rahitisa je predvsem potrebno, da je stanovanje, kjer prebiva otrok, svetlo, suho in dobro zračeno. Zelo koristi tudi spanje na prostem zraku in zračne kopeli. Otroka moramo kopati vsak dan. Poleti so dobre slane kopeli, za katere vzamemo 100 gramov soli na vedro vode. Temperatura prve kopeli mora imeti 36°C , nato pa znižujemo temperaturo vode po 1° na vsake tri kopeli, dokler ne pridemo na ta način do 32° . Kopel sme trajati največ deset minut. Po slani kopeli oblijemo otroka s presno vodo, ki mora biti za 1° hladnejša, kakor pa je bila kopel. Po oblišanju otaremo telo otroka, da zardi. Slane kopeli smemo napraviti vsak drug dan samo poleti in če le mogoče, na prostem zraku, podnevi na soncu; otroku pokrijemo glavo z belim klobučkom ali rutico. Ob slabem vreme-

nu ga kopljemo v sobi pri odprtem oknu, vendar pa vedno samo podnevi. Vsega skupaj je treba napraviti 15 do 25 kopeli. Sončne kopeli so koristne rahitičnemu otroku. Sončiti smemo otroka od drugega leta starosti. Pri otroku od enega do dveh let pa smejo biti sončne kopeli zelo kratke in otroka ne smemo pregreti. Po sončni kopeli ga je treba obliči z vodo 30° in pustiti v senci.

Skrbeti moramo za to, da je v hrani otroka dovolj vitaminov. Glede hrane se moramo posvetovati z zdravnikom. Celotno najmanjšim otrokom je dobro dati sadne in zelenjadne soke. Škoduje pa rahitikom, če dobijo preveč mleka in močnatih hrane: kruha, peciva, krompirja in sladkorja.

Odlično zdravilo proti rahitisu je ribje olje, ki ima v sebi mnogo vitaminov »A« in »D«. Ribje olje lahko dajemo tu-

Praktična obleka za dom

Prikazana obleka je zelo praktična za dom. Oblečemo jo pri raznih gospodinjskih opravilih. Vzamemo poljubno blago, ki se rado pere. Obleka na sliki je iz modro-belega karirastega blaga, obleče se kot plašč in se spredaj zapne z gumbi, ima tudi dva žepa. Da je bolj prikupna, jo okrasimo z belimi ali tudi drugimi trakovi ob vratu, rokavih in žepih, iste barve izberemo tudi gumbce.

di majhnim otrokom. Začnemo z nekoliko kapljami in postopoma večamo količino, da ob letu dajemo že dve čajni žlički na dan. Otroku dveh do treh let dajemo že do dve mali žlici ribjega olja dnevno. Nekateri otroci ribje olje radi pijejo in ga lahko prenašajo, drugim pa postaja v želodcu slabo in dobe drisko. V takem primeru moramo prenehati z ribjim oljem.

Na te načine skoraj vedno lahko preprečimo rahitis ali otroka ozdravimo, posebno če bolezen še ni zanemarjena. To zavisí v prvi vrsti od matere. Pravilna nega in vzgoja otroka lahko za vedno reši rahitisa.

»E,« me je zavrnila, dvignila lampo pred obraz, da sem zagledal napete ustnice — nekoč, nisem se mogel spomniti kdaj, sem že videl takšne — obenem pa sem se skoraj zbal, da bo luč upihnila, a jo je samo prikrknila in rekla: »Maličko naj le blešči.«

Tako je ta lučka potem ostala, spodaj, na sredi poda, sama zase in kot pozabljen, in me, vsaj mene do konca motila. Hotel sem celo nekaj reči, zakaj jo privija, toda preveč bi se vse zdelo, da se delam prenevedastega, in tako nisem nobene zini. Odšel sem po lestvi in zaslišal, pa tudi začutil, še preden sem prilezel na hram, do slame in do krme, da prihaja za mano; poganjala se je od klina do klina, ko da bi se ji mudilo.

Napravil sem nekaj korakov od lestve po hramu — bila je čista tema — in otipal slamo, gladko ovseno slamo, ki sem jo iskal; začel sem jo pipati.

»Ah,« je vzkljnila nevoljno, očitno, da zavoljo tega napipavanja slame, in potihoma, a nestrpnost poklicala:

»Južek! Kam si zlezel?«

»Tu,« sem komaj izgoščal in prestal s slamo, ne da bi se kam zganil.

»Stopi no sem! Strah me je,« je zašepetala, a tako, ko da bi se hotela zasmejati.

Obrnil sem se in se premaknil za kakšnega pol koraka nazaj, z rokami, spuščeni ob telesu ali zataknenimi v žepe, in že sem začutil njene prste, ki so me iskali

in se me dotikali na prsih, pod pazduho, začutil sem obe njeni roki, ki sta se me oklenili, zatem mehko njene prsi na svojih in znova tisti zadah po žganici, a ta me zdaj ni več motil. Ženska, zagledal sem jo celo, je rahlo kriknila, a ne za voljo strahu, kriknila je zavoljo veselja, to sem začutil, in se je vsa obesila name. Zamajala sva se — zapletla sva se z nogami v krmo — in padla.

»Uh,« je znova kriknila, da sem jo nehote prijel za usta.

In že sem tudi začutil odprta usta, zobe na rokah, kako me je ugriznila. Do bolečine, da sem se prestrašil, ona pa je vrgla z glavo na moje prsi in komaj dušila smeh. Ne, nič nisem vedel, kaj naj storim.

»To je norija!« sem dejal, da sem se ognil vikanju.

Prenehala je s smehom, znenada, kakor se je začela znenada smejati, in sedla. Tako sva potem nekaj časa sedela in ona se je nekaj po obleki popravljala. Potem je tudi s tem prenehala. Ko da bi se streznila.

Bilo je dovolj časa, da sem vse premislil. Ves čas sem jo čutil ob sebi, slišal sem njeno težko dihanje in njene roke, ki so nekje ob meni česale slamo ali kaj. Potem je bila tudi ta slama razčesana, kajti nastala je tihota, da sva zaslišala enakomerno prežvekovanje živine pod nama v hlevu. Nič drugega ni bilo čuti. Noč je spala.

Tako sem vlekel noč na ušesa, nikjer

ni bilo ničesar slišati, in sem tudi že vedel, kaj bom storil.

»One spijo?« sem vprašal.

»Deca, Zdavnaj že —!« Hotela je še nekaj povedati, a je obmoknila, zatem se koj znova zasmejala in končala: »S starim vred!«

Tako je rekla, nanj pa najbrž ni mislila več. Zatišano se je zasmejala, se bolj vrgla ko nagnila name in me začela med tistim tihim smehom ščegetati: po prsih, po trebuhu, po nogah. Začutil sem krmo na telesu, se spomnil na nedeljsko tlačenje, na njeno telo, ki sem ga takrat začutil — in se ji počasi prepustil, da je delala z mano, kar je hotela... Strašno je bila pri vsem nagla, ko sestradana... Da se le ne bi tako, skoraj naglas smejala! In tista luč, čemu jo je pustila!

Ne vem več vsega, toda tako se je to zgodilo, tako se je začelo. Spominjam se samo njenih zadihanih in vročih besed: »Kaj misliš, da nisem videla, kako si me požiral, ko sem se česala? Ti bikič, ti!« Spominjam se samo tistega njenega ščegetanja in rokavcev, ki si jih je sama odpela, in kako je zanesla moje roko na svoje zize... in kako se mi je roka tresla, ko jo je nesla nanje. Ko da sem pamet zgubil... A je nisem, ne! Vedel sem, kaj počenjava... Vsega pa se le ne spominjam več natanko. Ali ni stala med vežnimi vrati bela postava, v sami srajci in gatah, ko sva prilezla iz gumna, ona z

lambo, ki je spet na veliko gorela, jaz s slamo za nastelj v naročju? Ali nama niso noge zastale v kolarnici? Njej in meni. Ali pa sem se le vsega tako bal, da se mi je potem Toplek prikazal? Ali pa me po vsem, kar se je že zgodilo, meša kak drug spomin? A nekaj mi je vseeno ostalo v spominu. Kravje mukanje... in... kruha ni bilo več v jasilih, pojedel ga je junec; a tudi steklenica je bila prevrnjena, vse okoli po krmi in po stelji je dišalo po žganici.

Kazalo je, da mi je Hedlov za to noč povedal vse. Obrnil se je na slamnjači in nehal s pripovedovanjem.

V.

— Dà, tako se je to zgodilo, ženska me je zapeljala; nanaglo, da sem se vsega tega, kar se je pripetilo ponoči in na hramu, šele kasneje zavedel, ko se je ta reč s Toplečko komaj nekaj nedelj po tej noči tako grozotno zagatila.

Kako sem prišel to noč domov, ne vem; preveč je bilo v meni misli na žensko, na to, kako me je zavalila na otavo; preveč neznanstvo sem bil iz sebe zaradi dogodaka, ki sem ga v življenju prvič tako na hitro, skoraj nenadejano, a tako divje in lakotno doživel. »Uh, tako je s to zadevico! Uh, takšne so!« sem si ponavljal, misli nanjo, ki mi je bila živa pred očmi, bil srečen in bil splošen.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Kako bomo obvladali poletno delo?

»Človek dela preveč, vprežne živali in stroji pa premalo« je zaključek, do katerega nas privede pogled na način opravljanja poljskih, hlevskih gospodinskih in ostalih dvorišnih del na naših kmetijah. Kmečki človek pa ne dela samo preveč, temveč tudi velikokrat pretežno ter — priznajmo — le prečesto po nepotrebnem. Zaradi preoblega dela današnji kmečki gospodar in gospodinja večinoma zanemarjata skrb zaboljšanje donosnosti kmetije, za preračunavanje rentabilnosti obratovanja in za vzgojo otrok. Prekomerno in pretežno delo poleg tega še razjeda zdravje kmečke družine in njeno veselje do dela ter postavlja s tem celotno kmetijo na izredno labilna tla.

Obilico dela prinesejo kmečki družini zlasti poletni meseci. K vsakodnevni rednemu krmljenju in oskrbovanju goveje živine, prašičev, h kuhi, pranju, peki, pospravljanju stanovanja, negi otrok in delu na vrtu se pridruži še delo na polju.

K rednim 6 do 10 delovnim uram za oskrbo živine, krmljenje in molžo ter kuho in oskrbo družine se je pridružilo sedaj v aprilu še 8 do 12 dnevni delovnih ur na polju. Poljsko delo bo v mesecih junij, julij in avgust naraslo na povprečno 12 do 17 delovnih ur, v septembru in oktobru pa celo na 20 in več delovnih ur. Kako pri tej obilici dela opraviti z 2 do 3 osebami vse v pravem času in točno, je res vprašanje, ki je vredno vse pozornosti.

Oglejmo si nekatera bistvena opravila, ki lahko vidno zmanjšajo potrebo po ročni delovni sili in ki lahko razbremenijo kmečkega človeka, v prvi vrsti pa kmečko gospodinjstvo.

Namesto zelenega krmljenja paša živine

Brez dvoma je čez poletje najbolj nadelno delo priprava zelene krme in nje krmljenje. Posebno veliko časa odvzame to delo tam, kjer sploh ni pašnikov in kjer je treba takorekoč vso krmo nakositi, pograbiti, nakositi na voz, jo spraviti pri hlevu v senco ter jo nositi živini v jasi. To n. pr. pri 7 glavah goveje živine ni le opravilo, ki vzame na dan 2 do 3 delovne ure, temveč je tudi razmeroma težko delo. Saj pomeni priprava zelene krme in njeno pokladanje najmanj trikratni dvig in prenos občutne teže, ki za sedem glav goveje živine predstavlja skupno težo 750 do 1.000 kg.

V naših razmerah za to opravilo ni ustreznih pripomočkov razen ureditve dobrih pašnikov s hitrorastno travo. Naše kmetije potrebujejo predvsem pašnike, ki bodo od julija naprej, ko se prične žetev, dajali živini dovolj izdatne paše. To pa so takozvane čredinke (Koppelweiden), ki jih je treba urediti na vsaki kmetiji in spraviti do donosnosti s pomočjo izdatnega kalifosfatnega osnovnega ter dodatnega dušičnega gnojenja, čim je čredinka popasena ali pokosena. Danes ureditev ustreznih pašišč ni več draga zadeva. Električni pastir za 1 ha površine stane ca. 900,— šil. Za izdatno gnojenje takega pašnika pa zadostuje nadaljnjih 1.000,— šil., tako da lahko rečemo, da se z zneskom 2.000,— šil., ki ga vložimo za ureditev pašnika, takorekoč skozi celo poletje popolnoma otresemo zamudnega dela s pripravo zelene krme za 3 do 5 molznic. Uspeh tega ukrepa pa ni edino v tem, da se razbremenimo 450 ur dela, ki ga čez leto zahteva pripravljanje zelene krme, temveč tudi v tem, da spravimo pašnikovo donosnost beljakovinske krme na tako višino, kakršne v nobenem drugem primeru ne moremo doseči.

Mrežna brana in siliranje trave

Drugi ukrep za razbremenitev ročnega dela je pravilna oskrba okopavin. Danes, ko na kmetiji skoraj ni ljudi, ne smemo več misliti na motiko kot edino zvečičavno sredstvo pri oskrbi okopavin. Oskrba okopavin in njihovo zavarovanje pred zapleveljenjem se prične že pred sajenjem teh. Kakor ogrodnik (Vielfachgerät), tako je tudi mrežna brana (Netzege) sodobno orodje, ki pri oskrbi okopavin ne sme prejeti njive, preden rastline niso pripravne za okopavanje in osipanje. Delo z mrežno brano je silno hitro, saj je v pičlih 2 urah prebran cel hektar površine. Po dobri oskrbi okopa-

vin z mrežno brano ročno okopavanje lahko odpade in se to kakor osipanje prenese na konje.

Mrežna brana pa je tudi orodje za oskrbo mladega žita, da ga obvarujemo pred prekomernim zapleveljenjem in da ga očvrstimo ter napravimo odpornega proti poleganju. Z mrežno brano ravno toliko prispevamo za naglo in uspešno žetev, kakor pa s pravilnim kalifosfatnim gnojenjem.

Škrajšajmo poša med hlevom in skladišči

Sedaj ko so shrambe žita, krompirja, pese in drugih krmil prazne, je mogoče zadostiti tudi eni najbolj perečih potreb pri naših hlevskih opravilih in krmljenju živine, predvsem pa prašičev. Ta potreba pa je: škrajšanje poti, po katerih je treba večinoma z roko prenašati v vedrih in vrečah prašičjo krmo iz kašč do mlina ali pa krompir iz kleti do parilnika in od tam spet do živalskega korita. Z malenkostnimi izdatki je mogoče tu kakor tudi pri spravljajanju gnoja na gnojšče silno olajšati in škrajšati naporno delo, za katerega vsled utrujenosti od poljskega dela čisto nimamo več prave volje in raje

Nič manj kakor vsi ti ukrepi nam tudi poletno siliranje travniške krme močno pomaga zmanjšati ročno delo. To velja še posebej za primere, kjer je sušenje seno še pretežno ročno opravilo. Na pol ovenela zrezana in v silos potlačena trava nikakor ne zahteva toliko dela, kakor ga zahteva dva do trikratno obračanje, kopiranje in grabljenje. Kot nameček za to olajšavo pa dobimo kakor s pašniki tudi s siliranjem kvalitetno boljše krmo.

utrpimo izgube, namesto da bi dosegli s poletnim siliranjem prašičev dobičke. Tozadevno se držimo načela: ne nosimo, kjer lahko peljemo in ne nosimo stvari tja, od koder jih bo treba spet nositi, da bodo prišle na mesto uporabe.

Kmečke družine ročnega dela ne bomo razbremenili, dokler bomo videli samo traktorje in velike stroje in dokler olajšavi ravnokar načetih opravil ne bomo posvetili tiste pozornosti, ki jo zaslužijo. V olajšavi teh opravil je ključ za obvladovanje poletnega kmečkega dela.

Blaž Singer

Tudi svinje na pašo!

Ali veste, da je svinja bolj pašna žival kot govedo? In kjer svinje stalno pasejo, skoraj ne poznajo prašičjih bolezni, ne hromote in skoraj tudi ne rdečice. Paša preprečuje tudi bolezn puijskov, podaljšuje uporabnost za pleme in znižuje stroške krmljenja.

Svinje lahko pasemo na posebnih, nalašč za pašo preurejenih travnih ali deteljnih površinah, ali pa jih pasemo s pomočjo električnega pastirja tudi po strniščih in krompiriščih.

Preden svinje zapodimo na pašo, jih samo napojimo, nikdar pa ne krmimo! Ko pridejo na pašo, žrejo, brez da bi rile. Čim pa so site in začnejo riti, jih damo v izpust ali nazaj v hlev. Pasemo naj-

bolje zjutraj in pozno popoldne, vsakokrat po dve ali tri ure.

Smotno prašičjo pašo razdelimo v čredinke (pregone), katere izmenoma popasemo. Svinje zapodimo čimprej na pašo, znatno prej kot govedo!

Vsem svinjam dajmo tudi na paši možnost, da se čim pogostejše kopajo v čisti, tekoči vodi.

Za en hektar umetnega travnika za svinje rabimo naslednjo travno deteljno mešanico: 13 kg travniške bilnice, 5 kg angleške ljuljke, 4 kg timotejke, 3 kg bele detelje in 2 kg nokote.

Na površini 1/4 hektarja smotno urejenega umetnega pašnika lahko prereditmo 6 do 7 tekačev oz. večjih svinj.

Krmno ali sladkorno peso za svinje?

Prihaja čas setve pese in gotovo ni odveč, da smo si na jasnem, katera vrsta pese je prikladnejša za svinje. Predvsem tudi zaradi tega, ker v zadnjih letih močno propagirajo sladkorno peso v krmske namene. Katero vrsto oziroma sorto torej za prašiče?

Za plemenske svinje in tekače sladkorna pesa ne daje takih koristi oziroma prednosti, da bi se jo izplačalo sejati namesto krmne pese. V primeru pravilnega pridelovanja daje izdatna ali jedra pesa z hektarja enako visoke pridelke hranilnih snovi kot sladkorna pesa. V suhih legah se zna čestokrat zgoditi, da krmna pesa v pogledu pridelka po teži ni znatno boljše od sladkorne. V tem primeru je ta vsekakor znatno izdatnejša, saj vsebuje dvojno količino hranilnih snovi.

Brezov in smrekov tanki les lahko dobro prodamo

Iz leta v leto postaja les vedno bolj zahtevana surovina za industrijo, ki ga čedalje večje količine predeluje v papir in drugo lesovino (n. pr. Leitgebove ali Funderjeve plošče in podobno). Predelovalna industrija lesa že sedaj potrebuje okoli 2,5 milijona m³ lesa letno. Ta potreba pa bo še narasla.

Danes se že dobro vnovčuje tanek borov brusni les in obrobki desk (žamane). Prišlo je tudi že do povpraševanja za tankimi odpadki pri sečnji in čiščenju gozdov — za okroglicami, oklestki in vršički pod 8 cm premera. V zadnjem času je med zahtevane lesne sortimente prišla tudi breza, ki so jo doslej uporabljali samo za drva in kolarstvo. Tanke odpadke smreke in jelke kakor tudi brezovo zahteva danes industrija papirja. Močno povprašuje za njimi »Mürztaler Papierfabrik, Bruck an der Mur«.

Med tanke odpadke lesa v gozdu (okroglice, oklestke in vršičkovino) spada zdrav in raven smrekov in jelkin les brez vej, ki ima več kot 3 cm premera. Na obeh straneh mora biti odžagan, za-

željena dolžina znaša 1 do 6 m. Najbolj zahtevan je les v dolžini 1 m ter oni v dolžini 4, 5 in 6 m. Ta les ima lahko staro skorjo, ne sme pa biti skrivljen.

Brezin brusni les zahtevajo v 1 m dolgih okroglicah od 8 cm premera naprej. Biti mora prav tako raven, gladko oklešččen in na obeh koncih odžagan.

Kakor pravijo, je cena za te sortimente lesa znatno boljše od cene za drva. To pomeni, da se odpira dandanes ravno pri nas, kjer je v mladih gozdskih sestojih ogromno breze in kjer smo doslej redčenje mladih smrekovih gozdov še močno zanemarjali, možnost uspešnega vnovčenja lesa, ki smo ga doslej z večjimi stroški in manjšim izkupičkom izdelali v drva.

Razvijajoče se možnosti vnovčenja lesa pa tudi opravičujejo trditve, da postajajo tudi na naših kmečkih obratih drva za kurjavo najdražja surovina. Prišel je čas, ko se pred postavitvijo novih krušnih peči, štedilnikov ter brzoparilnikov izplača preudariti, če niso morebiti te naprave že cenejše, če jih grejemo z električno oz. premogom.

bl.

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Kaj je treba vedeti pri zavarovanjih

III.

Na Ovčarjevo vprašanje, če ga zanima tudi to, kaj je pri poslopih zavarovano in kaj ne, Urbanc potoži: »Pri tem tako različno računajo podzidje (Unterbau), pa fundament ali temelj zgradbe, streho in podstrešje ali pa tudi zadnji strop, da se človek kar ne spozna.«

»Tukaj pa res ni nikakih težkoč,« ga pomiri smehlajoči se Ovčar. »Treba je le vedeti, kaj hočeš in kaj se zapiše. Če zavaruješ na splošno vsa poslopja, so s tem zavarovani vsi glavni deli poslopja, premakljive stvari pa le v tistih prostorih, ki so v pogodbi posebej navedeni. V primeru, da gre za stanovanjska poslopja, pa so zavarovane tudi pritlikline, ki spadajo k stanovanju, razen strogo obrtnih ali poljedelskih stvari.

Nekoliko drugače je pri samem zidovju! K strehi (nemško »Dachwerk«) spada: streha kot taka, strešni žlebovi, vsi drugi deli strehe s pritliklinami, kar je nad zadnjim stropom, ta strop sam pa ne več. K zidovju spada vse obzidje, obodne stene, vmesne stene, ločilne stene, vsi stebri, podboji itd. bodisi iz kamna, opeke, betona ali betonskega železja, stropi, ki spadajo k tem stebrom, v kolikor ne spadajo že k strehi, prav tako tudi stopnice iz kamna ali betona ter omet. Ne spada pa zraven temeljno zidovje in zidovje kleti, če ni bilo posebej imenovano in zapisano. Torej je treba dobro premisliti, kaj hočeš zavarovati, ter natančno povedati in pregledati, če je tudi tako zapisano. Pozneje po požaru je namreč že prepozno.

Pri odškodnini je zadeva ta, da plačajo za zavarovano poslopje, katerega zavarovanec po požaru ne bi več pozidal, samo tako imenovano prometno vrednost, ki pa je navadno manjša od prave vrednosti.

In zdaj še to: Pogodba se navadno sklene za gotovo časovno dobo. Če je bila na primer sklenjena na eno leto, se sama po sebi podaljša, ako je ena ali druga stranka ne odpove vsaj tri mesece pred potekom s priporočenim pismom.«

*

Pogovorili smo se o nekaterih važnih vprašanjih o zavarovanju, pri katerih nastane ljudem večkrat škoda zaradi tega, ker ne vedo, kaj je bilo zapisano v pogodbi in kaj pravi zakon o takih pogodbah. Za kmeta pa pride v poštev tudi cela vrsta drugih zavarovanj, tako zavarovanje živine, žetve, pri katerem je obracun precej zamotan in se je treba zelo natančno domeniti o podrobnostih, posebno pri zavarovanju kop in stogov, kar pa pri nas ni preveč v navadi. Pač pa postaja vedno bolj važno zavarovanje škode in poškodb ljudi, ki imajo opravke s stroji in motornimi vozili, torej škode, ki bi jo moral plačati lastnik takih strojev tujim ljudem, kratko, zavarovanje vsake take odgovornosti, ki jo zakon imenuje »Haftpflichtversicherung«. Tudi tozadevni predpisi so precej zamotani in je treba stvar pravočasno premisliti in se v danem primeru najprej posvetovati z našimi zadržniki, ki imajo različne stroje in so zato v teh vprašanjih tudi bolj poučeni.

Kako preženemo vrane s koruze?

Vrane napravijo vsako leto na koruzi mnogo škode. Brž ko začne koruza kaliti, jo že začno vrane uničevati — puliti nežne rastlinice. Včasih vrane uničijo ves posevek. To preprečimo, če namočimo koruzo v redkem katranu, toliko, da zrnje dobi vonj. Takšno seme vranam smrdi in se ga ne lotijo. Tudi kaleče koruze ne pulijo. Koruza pa klije nekaj dni pozneje, če je namočena v katranu, ki ji ne škoduje.

Kdaj doseže kokoš največjo nesnost?

Kmečke gospodinjice delajo pogosto napako, da rede prestare kokoši. Izkušnje so pokazale, da kokoš nese najbolj v drugem letu. Starejše kokoši je treba izločati iz reje. Prestare kokoši tudi za meso niso več dobre.

Za hujskanje jim je potrebna laž

Nekateri ljudje so kakor rojeni za nogometno igrišče, kjer se lahko podijo za žogo, ki jo kdo vrže med nje. Nekaj takih eksemplarjev sedi celo v uredniških nekaterih listov, kjer na škodo ugleda časnika spreminjajo svojo novinarsko dolžnost objektivnega poročanja v najbolj divji žogobrc. Prav te dni smo pričali takega novinarskega škandala.

Klerikalna „Volkszeitung“ je iz svoje mržnje do socialistične Jugoslavije spet čutila potrebo po senzaciji, ki naj bi skalila prijateljske odnose med našo in sosedno deželo. Za žrtev svojega hujskanja si je izbrala Jožefa Ogrisa iz Slovenjega Plajberka, ki je živel zadnjih deset let v Sloveniji in se je te dni vrnil med svoje domače. Klerikalni šovinisti so spletili okrog tega dogodoka dolgo storijo, ki naj bi prepričala bralce, da vlada v Sloveniji srednjeveško tlačanstvo, omejevanje osebnosti svobode in kruto izkoriščanje delovnega človeka. Nič zato, če je vsa storija od prve do zadnje vrstice zlagana, glavno, da služi razpihovanju nacionalistične mržnje in da nudi snov še drugim šovinističnim mazačem, da jo razpredejo po svojem okusu. Nihče se ne čudi, če delajo to meščanski pisuni. Skrajno neodgovorno pa je, da si klerikalno izmišljotino

osvoji tudi socialistični list „Die Neue Zeit“, ki ima vendar vse možnosti, da se v občini, ki jo upravljajo socialisti, lahko podrobno prepriča, kaj je resnica in kaj laž.

Naše uredništvo je šlo stvari do dna in je v razgovoru z Jožefom Ogrisom ob prisotnosti plajberskega župana izvedelo, da senzacionalni podatki, ki so jih objavili listi Volkszeitung, Die Neue Zeit in Salzburger Nachrichten, mrgolijo potvarjanj in očitnih laži. Ker smo resnico o bivanju in zaposlitvi Jožefa Ogrisa v Jugoslaviji in njegovi vrnitvi ugotovili šele tik pred zaključkom lista, bomo mogli javnost obširno seznaniti z dejstvi šele v prihodnji številki. Nasproti lažem drugih listov pa ugotavljamo že danes na kratko vsaj naslednja dejstva:

Jožef Ogris ni bil nikdar vojni ujetnik v Jugoslaviji, marveč se je v Črni gori pridružil partizanom. Po vojni je prostovoljno ostal v Jugoslaviji. Zaposlen je bil pri različnih podjetjih. Nikdar ni bil v Ljubljani zaprt. Zadnji delodajalec v Trzinu in tamošnje krajevne oblasti so mu šli na roko pri urejevanju osebnih dokumentov in potnih listin, čim se je odločil, da se vrne na Koroško.

Nižjeavstrijske občinske volitve

Na Nižjem Avstrijskem so zadnje nedeljo v 1652 občinah volili nova občinska zastopstva in je bilo skupno izvoljenih 22.538 mandatov. Značilno je, da se je število veljavnih glasov zmanjšalo za skoraj 9000 napram lanskoletnim deželnozborskim volitvam, na drugi strani pa je bilo tokrat izvoljenih 1766 mandatov več, kot pri zadnjih občinskih volitvah leta 1950.

V bistvu se je tudi pri nedeljskih volitvah izkazala težnja po krepitvi obeh vladnih strank — ÖVP in SPÖ, kateri sta edini, ki se lahko ponašata z uspehi. Glavni uspeh beležijo nedvomno socialisti: skupno so dobili 354.789 glasov (41,6 odstotka vseh veljavnih glasov) in so zvišali svoje število za 55.500 napram letu 1950 in za 1719 glasov napram lanskim volitvam. Tudi število mandatov so povečali za 657 in bodo imeli odslej 6883 zastopnikov v posameznih občinah. ÖVP-jevska zmaga je nekoliko manj jasna, ker je število svojih glasov mogla zvišati le napram letu 1950, in sicer za nekaj nad 42.000, medtem ko je v primerjavi z lanskimi volitvami utrpela izgubo nad 5000 glasov. Pri nedeljskih volitvah je dobila 431.459 glasov (50,6 %), torej le za 9 odstotkov več kot SPÖ, kljub temu pa znaša število njenih novih mandatov 14.323, kar je treba pripisati dejstvu, da ima večino zlasti v majhnih podeželskih občinah, v katerih je potrebno število glasov za dosego enega mandata mnogo manjše.

Največji poraz je tudi na Nižjem Avstrijskem doživel VdU, ki je od svojih desetih mandatov zgubil še nadaljnje štiri in bo imel odslej le še 6 zastopnikov. Glasov je bilo zanj oddanih skupno 2531, kar znaša cele tri desetinke odstotka. Prav tako so zgubili glasove in mandate komunisti, za katere je glasovalo 37.534 volilnih upravičencev (4,4 %) in bodo

Za 15.000 šilingov zvišano darilo za žrtve fašizma

Koroška deželna vlada je na svoji seji sklenila še določeno podporo v znesku 50.000 šilingov za potrebne žrtve fašizma ob desetletnici osvoboditve zvišati za 15.000 šilingov. Zastopniki Zvez žrtev fašizma so se v pogajanjih z namestnikom deželne glavarja Krassnigom sporazumeli, da bodo iz tega zneska nakazali vsem prejemnikom cele ali polovične rente za preskrbo po 150 šilingov. Nakazilo teh zneskov je že v teku.

Nadalje je deželna vlada določila, da bodo volitve v zbornico za kmečke delavce za Koroško dne 10. julija 1955, kot dan razpisa volitev pa bo veljal 9. V. 1955.

Cvetlice za materinski dan pri

Blumen-Schilcher, Celovec-Klagenfurt

Benediktinerplatz — Krassnigstraße 33
69-22 — telefon — 47-83

Rudolf Hess poizkusil samomor

V zaporu za vojne zločince v Spandau na dosmrtno ječo obsojeni Rudolf Hess je hotel nedavno napraviti samomor. Življenje je skušal končati z zauživanjem strupenega praška, ki ga je imel na razpolago za uničevanje škodljivcev pri delu v jetniškem vrtu. Samomorilni poizkus pa so pravočasno odkrili ter so mu ameriški zdravniki izpraznili želodec. S protisredstvi so mu rešili življenje. Da bi preprečili ponovne samomorilne poizkuse, so odredili, da morajo jetniški stražniki vsakih deset minut pogledati na njega skozi luknjico jetniških vrat njegove celice. Pobrli so mu tudi vse predmete, kakor vrtnarsko orodje, s katerimi bi se mogel umoriti.

Jetniški zdravniki so pri Hessu že da-

lje časa opažali vidne duševne motnje. Hess si je domišljal, da trpi za rakom na želodcu, vendar zdravniki niso mogli ugotoviti nobenih takšnih znakov. Domnevajo pa, da se je trdno odločil, da se bo končal. Od ameriške strani so predlagali, da bi ga spravili v kakšno kliniko za živčno bolne, a bodo o tem predlogu razpravljale še britanske, sovjetske in francoske oblasti.

V zaporu in že prej pri procesu v Nürnbergu je bil povsem sam zase, v zaporu le redkokdaj govori s svojimi sojetniki Erichom Raederjem, Walterjem Funkom, Balduram von Schirachom, Albertom Speerom in Karlom Dönitzem, pa tudi ne z jetniškimi stražniki.

Izpuščen jetnik se maščuje

V mali italijanski vasi Persinaci v južni Italiji je prebivalstvo hudo vznemirjeno, ker se je bivši jetnik Serafino Castagna zaklel, da se bo krvavo maščeval nad vsemi, ki so pri sodišču kot priče izpovedali proti njemu. Castagna je bil nedavno izpuščen iz zapora, ko je prestal petletno kazen zaradi poskušene umora. Od tega časa so našli v tej vasi pet ljudi ustrelenih, ki so bili priče pri njegovem procesu. Med mrtvimi je tudi njegov oče in štirindvajset nadaljnjih prič trepeče za svoje življenje. Štiristo policistov s policijskimi psi zasleduje morilca

noč in dan. Na področju sto kvadratnih kilometrov so prepovedali vsak nočni izhod ter so vse šole zaprte.

Tudi letos zavarovanje proti slabemu vremenu

Pri dunajskem mestnem zavarovalnem zavodu se je tudi letos mogoče zavarovati proti slabemu vremenu ob dopustu. Čeprav je v lanskem letu napravila zavarovalnica zaradi številnih deževnih dni le slab dobiček, ostanejo premije neizpremenjene.

Iz seje ministrskega sveta

Seji ministrskega sveta, ki je bila minuli torek, je zvezni kancler Raab predložil prošnjo grškega poslanika v Avstriji na zvezno vlado za pomoč zaradi škode, ki jo je povzročila nedavna strahotna potresna katastrofa v grškem mestu Volos. Ministrski svet je sklenil, da bodo kot pomožno akcijo dali na razpolago blaga v vrednosti 500.000 šilingov ter bodo pozvali avstrijske tvrdke za prostovoljne prispevke.

Notranji minister Helmer je poročal, da je Francija zaprosila za dovoljenje, da bi izkopali 1500 do 2000 žrtev nacizma, ki so pokopane v bivšem koncentracijskem taborišču v Mauthausenu. Med temi žrtvami je tudi 200 Francozov, od katerih naj bi jih 60 na željo sorodnikov

prepeljali v domovino. Nadalje je minister obvestil, da je poljska vlada zaprosila za dovoljenje, da bi postavila v Mauthausenu spomenik v taborišču ubitih poljskim patriotom. Ministrski svet je odobril obe prošnji.

Prezident Körner je obhajal 82-letnico

Na 82. rojstni dan, ki ga je obhajal zvezni prezident dr. Körner minulo nedeljo, sta mu v imenu članov zvezne vlade izrekla čestitke zvezni kancler Raab in vicekancler Schärff, v imenu dunajske občine pa župan Jonas. Prezident je sprejel številne čestitke tudi iz inozemstva.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 5.30 Začetek oddaje — 5.50 Kmečka oddaja — 6.00 Glasbeni pozdrav — 7.00 Jutranji koncert — 7.55 Marsikaj zvenečega — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Roman za ženo — 10.10 Medigra — 10.15 Šolska oddaja — 10.45 Mali koncert — 11.00 Šolska oddaja — 11.20 Medigra — 11.25 Šolska oddaja — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro namešano — 13.00 Opoldanski koncert — 13.45 Objave — 13.55 Slovenska poročila in objave — 14.25 Specialno za Vas — 15.00 Šolska oddaja — 17.00 Kulturne vesti — 17.30 Popoldanski koncert — 18.00 Radio nasveti — 19.55 Lokalna poročila — 00.05 Nočna oddaja.

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 19.45, 22.00, 00.00.

Sobota, 30. april:

9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 10.45 Za dobro voljo — 14.35 Pozdrav nate — 15.20 Kulturno zrcalo tedna — 16.20 Kličemo mladino — 18.00 Iz parlamenta — 18.30 Po planinah in dolinah naša pesem se glasi (slov.) — 20.05 Vedra oddaja — 22.15 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 1. maj:

7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 11.30 Domači koledar za mesec maj — 12.45 Zrcalo Mestnega gledališča — 15.00 Pozdrav nate — 15.45 Prenos 2. polovice nogometne tekme Avstrija—Švica — 17.00 1. maj v Evropi — 19.30 Šport iz Koroške — 20.15 Mrtvi ljubijo večno... — 21.25 Maj, veseli maj.

Ponedeljek, 2. maj:

11.25 Borba z velikimi kačami — 14.00 Za našo vas (slov.) — 15.45 Koroški knjižni kotiček — 16.00 Koncertna ura — 18.45 Kraljici majnika. Poje Rožeški zbor (slov.) — 19.15 Trikrat kralj — 20.05 Šlagerji — 21.20 Zanimarjanje mladine.

Torek, 3. maj:

10.15 Pomlad — 11.20 Za dobro voljo — 14.00 Zdravniški vedež. Zabavna glasba (slov.) — 15.45 Pomladni sprehod po Dunaju — 18.45 Mesec dni deželne politike — 19.15 Velika šansa — 19.55 Romantična opera.

Sreda, 4. maj:

14.00 Iz domačih logov: Florjanovanje (slov.) — 16.00 Koncertna ura — 18.45 Iz tehnike in znanosti (slov.) — 19.15 Po vseh ulicah — 20.05 Peljemo se s potovalnim uradom — 21.00 Pravljica slušna igra.

Četrtek, 5. maj:

14.00 Slovenske pesmi — 15.30 Igra veliki Dunajski zabavni orkester — 18.30 Tukaj govori UNESCO — 18.45 Kmečka oddaja — 19.30 Philips revija — 20.05 Pri nas doma.

Petek, 6. maj:

11.20 Za dobro voljo — 14.00 Trdi orehi. Oddaja ugank (slov.) — 15.45 Otroška ura — 18.45 K'k je bou, pa k'k je še kej (slov.) — 20.05 Slušna igra — 21.20 Glasba iz vsega sveta.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob nedeljah: 5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci — 6.30 Pregled tiska — 7.10 Jutranji orkestralni spored — 7.30 Gospodinski nasveti — 7.40 Zabavna glasba — 11.00 Radijski koledar — 12.00 Kmetijski nasveti ali kmetijska univerza — 12.45 Zabavna glasba — 13.00 Železi ste — poslušajte! — 14.10 Melodije za razvedrilo — 15.15 Lahka glasba — 16.10 Utrinki iz literature — 16.30 Železi ste — poslušajte! — 19.00 Radijski dnevnik — 23.00 Oddaja za tujino.

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 30. april:

6.35 Zbori in solisti pojo skladbe jug. skladateljev — 12.45 Delovni kolektivni čestitajo — 15.40 Partizanske pesmi — 17.15 Delovni kolektivni čestitajo — 18.00 Od Črnomlja do Ajdovščine — 18.15 Godbe na pihala — 20.00 Ivan Cankar: Hlapec Jernej — 21.00 Na predvečer 1. maja.

Nedelja, 1. maj:

5.00 Prvomajski pozdrav — 8.15 „Naš prvi maj“ (spored mednarodnih borbenih in delavskih pesmi) — 9.00 Prenos s prvomajske parade v Ljubljani — 12.15 Skladbe sloven-

skih avtorjev — 13.00 Našim kmetovalcem za praznik dela — 16.00 Koncert umetniškega ansambla JLA iz Beograda — 17.00 Oddaja za desetletnico osvoboditve — 20.00 „Pot miru“ (zvočna reportaža s poti maršala Tita po Indiji in Burmi).

Ponedeljek, 2. maj:

8.00 Deset let športa nove Jugoslavije — 15.15 Domači napeti — 16.00 Pesmi in plesi narodov Jugoslavije — 16.30 Zabavno popoldne — 18.00 Promenadni koncert — 20.15 V narodni pesmi okrog sveta.

Torek, 3. maj:

6.35 Slovenske narodne pesmi — 11.15 Cicanom — dober dan — 12.10 20 minut z Veselimi godci — 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 15.15 Šopek znanih melodij — 20.30 Radijska igra: Bunker nad vasjo.

Sreda, 4. maj:

6.35 Pohorski fantje pojo in igrajo — 11.45 15 minut igra Vaški kvintet, pojeta Sonja in Rezika — 12.10 Igra godba na pihala LM — 13.30 Z glasbo v dobro voljo — 15.15 Na harmoniko igra Avgust Stanko — 18.00 Mednarodna radijska univerza — 21.15 Lahka in zabavna glasba.

Četrtek, 5. maj:

6.35 Dalmatinske pesmi — 11.15 Za mlade pevce in godce — 12.10 Zbor Slovenske filharmonije poje slovenske umetne pesmi — 14.40 Pisan spored slovenskih narodnih in umetnih pesmi — 15.30 Tečaj francoskega jezika — 16.20 Iz oper in baletov — 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 20.15 „Četrtek večer“ domačih pesmi in napevov (sodelujejo Fantje na vasi, Gorenjski kvartet, zbori in solisti).

Petek, 6. maj:

6.35 Po naši deželi (pisan spored slovenskih narodnih pesmi) — 11.15 Cicanom — dober dan — 13.30 Križem skozi operete, filme in revije — 15.30 Tečaj angleškega jezika — 16.00 Za pionirje — 16.20 „Za prijetno popoldne“ (pisan spored domačih pesmi in napevov) — 17.15 Koncert po željah — 20.15 Spored partizanskih samospelov, pesmi in recitacij.